

ضرورة الامام

ਜ਼ਰੂਰਾਤੁਲ ਇਮਾਮ ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਲੇਖਕ :

ਹਜ਼ਰਤ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਕਾਦੀਆਨੀ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਵ ਮਹਦੀ ਮਾਰੂਦ
ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਬਾਨੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਅਹਮਦੀਆ ਮੁਸਲਿਮ ਜਮਾਤ

ਜ਼ਰੂਰਾਤੁਲ ਇਮਾਮ

(ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ)

ਲੇਖਕ

ਸੁਲਤਾਨੁਲ ਕਲਮ ਹਜ਼ਰਤ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ
ਕਾਦੀਆਨੀ ਮਸੀਹ ਮਉਦ ਵ ਮਹਦੀ ਮਾਹੂਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ

ਅਨੁਵਾਦਕ

ਗਿਆਨੀ ਸ਼ਮਸ਼ਾਦ ਅਹਮਦ ਅਦਨ ਬੀ.ਏ.ਬੀ.ਐਡ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਤ ਸਦਰ ਅੰਜੁਮਨ ਅਹਮਦੀਆ ਕਾਦੀਆਂ

ضرورة الامام

تصنيف لطيف: حضرت مرزا غلام احمد قادياني مسيح موعود عليه السلام

ਜ਼ਰੂਰਾਤੁਲ ਇਮਾਮ

(ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ)

ਲੇਖਕ :

ਹਜ਼ਰਤ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਕਾਦੀਆਨੀ ਮਸੀਹ ਮੋਊਦ ਵ ਮਹਦੀ
ਮਾਹੂਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਬਾਨੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਅਹਮਦੀਆ ਮੁਸਲਿਮ ਜਮਾਤ

ਅਨੁਵਾਦਕ : ਗਿਆਨੀ ਸ਼ਮਸ਼ਾਦ ਅਹਮਦ ਅਦਨ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ, ਸਦਰ ਅਨਜੁਮਨ ਅਹਮਦੀਆ
ਕਾਦੀਆਂ-143516, ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ

ਸੰਸਕਰਣ ਪਹਿਲਾ : ਅਗਸਤ 2017

ਗਿਣਤੀ : 1000

ਛਾਪਕ : ਫ਼ਜ਼ਲੇ ਉਮਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਦੀਆਂ

Name of Book : ZARURATUL IMAM
(Imam Mahdi Di Iorh)

Written BY : Hazrat Mirza Ghulam Ahmad Qadiani

Masih Maud w Mahdi mahood Alaihisslam

Punjabi Translation By : Giani Shamshad Ahmad Eden

Published By : Nazarat Nashro Ishaat,

Sadr Anjuman Ahmadiyya Qadian-143516,

District-Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Eddition First : Oct. 2017

Copies : 1000

ਵਧੇਰੀ ਜਾਨਕਾਰੀ ਲਈ ਟੋਲ ਫ਼ੀ : 18001802131

ਮੁੱਖਬੰਦ

ਰਸਾਲਾ “ਜ਼ਰੂਰਾਤੁਲ ਇਮਾਮ” (ਇਮਾਮ ਦੀ ਲੋੜ) ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਸਚਾਈਆਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਕੇਵਲ ਡੇਢ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਿਆ ਜੋ ਅਕਤੂਬਰ 1898 ਈ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ । ਇਸ ਨੂੰ ਲਿੱਖਣ ਦਾ ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਿਤੱਰ ਹਜ਼ੂਰ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਕੋਲ ਆਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਇਲਹਾਮ (ਭਵਿਖਬਾਣੀਆਂ) ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਅਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਸੁਣਾਇਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਮਤ ਦੇ ਮਰਤਬੇ ਦੀ ਸਚਾਈ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਹਨ । ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਅਸਲ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਰਸਾਲਾ ਲਿੱਖਿਆ ।

ਇਨ ਰਸਾਲੇ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਰ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਅਤਿਅੰਤ ਸਿਥਾਰ ਤੇ ਸਰਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬੁਲੰਦ ਮਰਤਬੇ ਲਈ ਉੱਚ ਆਚਰਣ, ਇਮਾਮਤ (ਅਗਵਾਈ) ਲਈ ਬੱਲ, ਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ, ਪੱਕਾ ਨਿਸ਼ਚਾ, ਰੱਬ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਬੱਲ ਅਤੇ ਦਿਵ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲੜੀਵਾਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨੇ ਇਕਤੱਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਹੀ ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਂ (ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਜਾਂ ਅਵਤਾਰ) ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਦੀ ਪੈਰੁਵੀ ਕਰਨਾ ਹਰ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਵੈਰਾਗੀ,

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਤਪਸੱਵੀ, ਸੁਵੱਪੱਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਅਤੇ ਮੁਲਹਿਮਾ (ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ) ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਫ਼ਰਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸੱਚੇ ਇਲਹਾਮ ਦੀਆਂ ਦਸ ਸਪਸ਼ਟ ਅਲਾਮਤਾਂ ਵਰਨਣ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਤੇ ਰਹਿਮਾਨੀ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਲਈ ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਸਦਰ ਅੰਜੁਮਨ ਅਹਮਦੀਆ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਤੇ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਣਦੇ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਮਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ

ਸਦਰ ਅੰਜੁਮਨ ਅਹਮਦੀਆ ਕਾਦੀਆਂ

ضُرُورَةُ الْاِمَامِ

ਜ਼ਰੂਰਾਤੁਲ ਇਮਾਮ

(ਇਮਾਮ ਦੀ ਲੋੜ)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
ਬਿਸਮਿਲੱਹਿ ਹਿਰ ਰਹਮਾ ਨਿਰਹੀਮ

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى
ਅਲਹਮਦੁ ਲਿਲੱਹਿ ਵੇ ਸਲਾਮੁਨ ਅਲਾ ਇਬਾਦਿਲੱਹਿ ਹਿਲੱਜੀ ਨਸਤਫ਼ਾ

ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਸਨਾਹ ਮਗਰੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਹੀ ਹਦੀਸਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਹੈ¹ ਕਿ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਨੂੰ

¹ حدثنا عبد الله حدثني أبي حدثنا اسود بن عامر انا أبو بكر عن عاصم عن أبي صالح عن معاوية. قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من مات بغير امام مات ميتة جاهلية. صفحہ نمبر ۹۶ جلد نمبر ۴ مسند احمد ۶ و اخرجه احمد والترمذى وابن خزيمة و ابن حبان و صححه من حديث الحارث الاشعري بلفظ من مات وليس عليه امام جماعة فان موته موة جاهلية. ورواه الحاكم من حديث بن عمرو من حديث معاوية ورواه البزار من حديث ابن عباس.

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਸ਼ਨਾਖਤ (ਪਛਾਣ) ਨ ਕਰੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਜਾਹਲ ਦੀ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਹਦੀਸ ਇਕ ਸੰਜਮੀ (ਮੁਤੱਕੀ) ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦਾ ਤਾਲਬ (ਜਾਚਕ) ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਹਲ ਦੀ ਮੌਤ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸਪਸ਼ਟ ਦੁਰਭਾਗ ਹੈ ਜਿਸਤੋਂ ਕੋਈ ਬਦੀ ਤੇ ਬੁਰਾਈ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨਬੀ ਦੀ ਵਸੀਯਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਸਚਾਈ ਦਾ ਤਾਲਬ ਇਮਾਮ ਸਾਦਕ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਲਗੇ ਰਹੇ ।

ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਸਚਾ ਸੁਪਨਾ ਆਵੇ ਜਾਂ ਇਲਹਾਮ ਦਾ ਦਰ ਉਸ 'ਤੇ ਖੁਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਇਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਾਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਮਾਮ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਰਜ, ਕਾਮਲ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਗੁਣ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਅਕਾਸ਼ ਉੱਪਰ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਇਮਾਮ ਹੈ ? ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਤਕਵਾ ਤੇ ਤਹਾਰਤ (ਸੰਜਮਤਾ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ) ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਇਮਾਮ ਨਹੀਂ ਅਖਵਾ ਸਕਦਾ । ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

‘وَجَعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا’ (ਵਜ ਅਲਨਾ ਲਿਲਮੁਤੱਕੀਨਾ ਇਮਾਮਾ)

ਸੋ ਜੇਕਰ ਹਰ ਇਕ ਮੁਤੱਕੀ (ਸੰਜਮੀ) ਇਮਾਮ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਮੁਤੱਕੀ ਮੋਮਨ ਇਮਾਮ ਹੀ ਹੋਏ । ਫਿਰ ਇਹ ਗੱਲ ਆਇਤ ਦੇ ਅੰਤੀਵ ਭਾਵ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਇਕ ਮੁਲਹਿਮ (ਇਲਹਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਤੇ ਸੱਚੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਇਮਾਮ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਆਮ ਮੋਮਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਹੈ ਕਿ :

‘لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا’ (ਲਹੁਮੁਲ ਬੁਸ਼ਰਾ ਫ਼ਿਲ ਹਿਯਾ ਤਿੱਦੁਨੀਆ)

ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮੋਮਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨੇਮਤ ਮਿਲੇਗੀ ਕਿ ਅਧਿਕਤਰ ਸੱਚੇ ਸੁਪਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਇਆ ਕਰਨਗੇ ਜਾਂ ਸੱਚੇ ਇਲਹਾਮ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਕਰਨਗੇ । ਫਿਰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ :

إِنَّ الدِّينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَاؤُا تَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَتَخَفُوا وَلَا تَحْزَنُوا

(لحم السجدة 31)

‘ਇਨੱਲ ਲਜ਼ੀਨਾ ਕਾਲੂ ਰੱਬੁਨਲੱਹੁ ਸੁਮੱਸਤਕਾਮੂ ਤਾਤਾਨਜ਼ਾਲੂ ਅਲੈਹਿਮੂਲ

ਮਲਾਇਕਾਤੁ ਅਲੱ ਤਖਾਫੂ ਵਲਾ ਤਹਜ਼ਾਨੂੰ’ (ਹਾਮੀਮ ਸਜੱਦਾ 31)

ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਲੋਕ ਅਲੱਹ ਉਪੱਰ ਇਮਾਨ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਿਥਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦੇ ਇਲਹਾਮ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮੂਸਾ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਲਹਾਮ ਰਾਹੀਂ ਤਸੱਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ । ਪਰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਇਲਹਾਮ ਜਾਂ ਸੁਪਨੇ ਆਮ ਮੋਮਨਾਂ ਲਈ ਰੂਹਾਨੀ ਨੇਮਤ ਹਨ । ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੁਰੁਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਸਤਰੀ ਹੋਵੇ । ਇਹਨਾਂ ਇਲਹਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਹ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਤਰ ਇਹ ਇਲਹਾਮ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਵਾਧਾ ਉਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਹਾਨ ਚੈਲੰਜ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਧਿਕਤਰ ਤਾਂ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਠੋਕਰ ਖਾਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਜੱਦ ਤੱਕ ਇਮਾਮ ਦੀ ਦਸਤਗੀਰੀ (ਮਦਦ) ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਾ ਕਰੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਦੇ ਵੀ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅਮਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦਾ ਕਾਤਬ (ਲਿਖੱਣ ਵਾਲਾ) ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਨੂਰੇ ਨਬੁਵੱਤ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਕਰਕੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਆਇਤ ਦਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਲਹਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੱਦ ਇਮਾਮ ਅਰਥਾਤ ਨਬੀ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਉਹ ਆਇਤ ਲਿਖਵਾਉਣਾ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ । ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ । ਮੈਂਨੂੰ ਵੀ ਇਲਹਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਉਹ ਹਲਾਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਬਰ ਨੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ । ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲਅਮ ਹਲਾਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਪਰ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੂੰ ਵੀ ਇਲਹਾਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਇਮਾਮਤ ਜੋ ਅਕਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੱਬ ਨੇ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸਦਾ ਸ਼ਰੀਕ ਬਣਨਾ ਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਦਨਾ ਚਾਕਰ ਤੇ ਗੁਲਾਮ ਮਿਥਿਆ । ਇਸ ਲਈ ਰੱਬ ਦੀ ਅਥਾਹ ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕੀ ਇਮਾਮਤ ਦਾ ਨਾਇਬ (ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ) ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ । ਅਵੀਸ ਕਰਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਲਹਾਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੀ ਮਿਸਕੀਨੀ ਅਪਣਾਈ ਕਿ ਨਬੁਵੱਤ ਦੇ ਸੂਰਜ ਤੇ ਇਮਾਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਵੀ ਅਦਬ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਮਝਿਆ । ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਮੁਸਤਫ਼ਾ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰੀ ਯਮਨ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ (اجددع الرحمن من قبل اليمن) ਅਰਥਾਤ ਮੈਂਨੂੰ ਯਮਨ ਵੱਲੋਂ ਰੱਬ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ ਅਵੀਸ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਦਾ ਨੂਰ ਉਤਰਿਆ ਹੈ । ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਰ ਲੋਕ ਸੱਚੇ ਇਮਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਅਤੇ ਇਕ ਸੱਚਾ ਸੁਪਨਾ ਆਉਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕੁਝ ਇਲਹਾਮੀ ਵਾਕਾਂ ਨਾਲ ਖਿਆਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਘੱਟ ਹਾਂ । ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਨਿਰਾ ਪਾਪ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਨਬੀ ਸਲਲੱਹੋ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹਰ ਇਕ ਸਦੀ ਲਈ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਦਾ ਤਆਲਾ ਵੱਲ ਆਇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਨੂੰ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਉਹ ਅੰਨ੍ਹਾ ਆਇਗਾ ਅਤੇ ਜਾਹਲ ਦੀ ਮੋਤ ਮਰੇਗਾ । ਇਸ ਹਦੀਸ ਵਿੱਚ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਕਿਸੇ ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸੱਚੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਲਹਿਮ (ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ) ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੱਚੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਅੰਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਦੀਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਨ ਸਾਰੇ ਮੋਮਨ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਸੱਚੇ ਨੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਮੁਲਹਿਮ (ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ) ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਮਤੇ ਮੁਹਮੱਦੀਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਰੋੜ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਇਲਹਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਦੀਸਾਂ ਤੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਚੇ ਨੁਪਨੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਲਹਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਤੱਪਰ ਦਿਲਾਂ ਉੱਪਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਮਾਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਨੂਰ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹਰਸ਼ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰੂਹਾਨੀਯਤ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਤੇ ਨੂਰ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਹੋਕੇ ਨਵੀਂ ਪਾਤਰਤਾ ਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜਾਗ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਇਲਹਾਮ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਜਤਨਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਇਬਾਦਤ ਦੀ ਰਗ਼ਬਤ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਬੰਦਗੀ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਗ਼ੈਰ ਕੋਮਾਂ ਨਾਲ ਮੁਬਾਹਿਸੇ ਜਾਂ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਤਰਕ ਵਿਤਰਕ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬਲ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਰੂਹਾਨੀ ਸ਼ੋਰ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਉਤਰਦਾ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਜਤਨਸ਼ੀਲ ਦਿਲ ਉੱਪਰ ਨਾਜ਼ਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਇਲਾਹੀ ਢੰਗ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਦੀਸਾਂ ਦੀ ਰਾਹ ਨੁਮਾਈ (ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ) ਨਾਲ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਤੀ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਅਵਲੋਕਣ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਮਸੀਹ ਮਉਦ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਦੀਆਂ ਹਦੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਮਉਦ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸਮੇਂ ਇਸ ਰੂਹਾਨੀ ਨੂਰ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਲਹਾਮ ਹੋਣਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ਼ ਬੱਚੇ ਵੀ ਨਬੁਵੱਤ ਕਰਨਗੇ ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਰੂਹੁਲ ਕੁਦੁਸ (ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ) ਨਾਲ ਬੋਲਣਗੇ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮਸੀਹ ਮਉਦ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀਯਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਧ ਉੱਪਰ ਸੂਰਜ ਦੀ ਲੋ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੀਵਾਰ ਰੋਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰੂਨਾ ਜਾਂ ਕਲੀ ਨਾਲ ਸੁਫ਼ੈਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਚਮਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਪਨ (ਸ਼ੀਸ਼ੇ) ਲਾਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਇੰਨੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਸਹਿਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਪਰ ਦੀਵਾਰ ਇਹ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਰਜ ਦੇ ਡੁਬੱਣ ਮਗਰੋਂ ਫਿਰ ਉਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸੋ, ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਾਰੇ ਇਲਹਾਮੀ ਨੂਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੇ ਨੂਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਕੋਈ ਫੇਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭਾਗਸ਼ਾਲੀ ਮਨੁੱਖ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਬਰੀਕੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ ਇਲਾਹੀ ਭੇਦ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਾ ਬਣਾਏ ਤਾਂ ਅਵੱਲ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਇਮਾਮ ਨਾਲ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਤੋਂ ਓਪਰਾਪਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਓਪਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਦਗੁਮਾਨੀ ਵੱਧਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਬਦਗੁਮਾਨੀ ਤੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੋਂ (ਨਊਜ਼ ਬਿਲਾਹ, ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ) ਈਮਾਨ ਦੇ ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਤੱਕ ਨੋਬਤ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵੈਰਾਗੀ, ਮੁਲਹਿਮ (ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਦਿਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਸਨ ਜੋ ਨਬੀ ਆਖ਼ਿਰੁਜ਼ਮਾਂ (ਅੰਤਮ ਯੁਗ ਦੇ ਨਬੀ) ਦੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਜੱਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਜੋ ਖ਼ਾਤਮੁਲ ਅੰਬਿਆ, ਸਨ ਕੁਬੂਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਉਕਾ ਹੀ ਟੁੱਟ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਉਹੋ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ :

(وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ) {البقرة 90}

ਵਕਾਨੂ ਮਿਨ ਕਬਲੁ ਯਸਤਫਤਹੂਨਾ । (ਸੁਰਤ ਬਕਰਹ -90)

ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਇਹੋ ਅਰਥ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਨੁਸਰਤੇ ਦੀਨ (ਧਾਰਮਕ ਮਦਦ) ਲਈ ਰੱਬ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਲਹਾਮ ਤੇ ਸੱਚੇ ਸੁਪਨੇ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਬੇਸ਼ਕ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਅਵਗਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਡਿਗ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਜੱਦ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਮਖ਼ਲੂਕ ਪ੍ਰਸਤੀ ਕਰਕੇ ਮਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਨੂਰ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਇਸ ਗੁਨਾਹ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਈਸਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਨੂਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਧਿਕਤਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਬੇ ਇਲਹਾਮ ਤੇ ਕਸ਼ਫ (ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਇਲਹਾਮ ਤੇ ਸੱਚੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ) ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੈਰਾਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਨ ਅਤੇ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਉਹ ਸਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅੰਤਮ ਯੁੱਗ ਦਾ ਨਬੀ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਯੁਗ ਦਾ ਇਮਾਮ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਰੱਬਾਨੀ ਵਿਦਵਾਨ ਰੱਬ ਤੋਂ ਇਲਹਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਖਬਰ ਸੀ ਕਿ ਆਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਕ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਹੋ ਅਰਥ ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਯਾਰੇਫੁਨਾਹੁ ਕਮਾ ਯਾਰੇਫੁਨਾ ਅਬਨਾ ਆਹੁਮ ।

يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ (البقرة 147)

ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਨਬੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ । ਪਰ ਜੱਦ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਬੀ ਉੱਪਰ ਰੱਬ ਦਾ ਸਲਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਭਿਮਾਨ ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨੇ ਅਧਿਕਤਰ ਵੈਰਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਕਾਲੇ ਹੋ ਗਏ । ਪਰ ਕੁਝ ਭਾਗਵਾਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਣਾ ਚੰਗਾ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਡਰਨ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਡਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਕਿਸੇ ਮੋਮਨ ਦਾ ਬਲਅਮ ਵਾਂਗ ਭੈੜਾ ਅੰਤ ਨਾ ਕਰੇ । ਇਲਾਹੀ, ਤੂੰ ਇਸ ਉਮੱਤ ਨੂੰ ਫਿਤਨਿਆਂ (ਉਪਦ੍ਰਾਂ) ਤੋਂ ਬਚਾ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ, ਆਮੀਨ ਹੋ ਰੱਬ ਤੂੰ ਕੁਬੂਲ ਕਰ । ਇਸ ਥਾਂ ਇਹ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਨੇ ਕਬੀਲੇ ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਕਈਆਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੇ ਸੰਬੰਧ ਬਣ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਜਾਣ । ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਨਬੂਵੱਤ ਤੇ ਇਮਾਮਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਮੱਤੇ ਮੁਹੱਮਦੀਆ ਵਿੱਚ ਰੂਹਾਨੀ ਸੰਬੰਧ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਈ ਕਈਆਂ ਦੇ ਸਫ਼ਾਰਸ਼ੀ ਹੋਣ ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੁਣ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਂ (ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਮਾਮ ਜਾਂ ਅਵਤਾਰ) ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰਨਾ ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਸੱਚੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦਿਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂ ਉੱਪਰ ਕੀ ਵੱਡਿਆਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ? ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਂ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਰੱਬ ਮੁਤਾਵੱਲੀ (ਵਾਰਸ) ਬਣ ਕੇ ਉਸਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਮਤ (ਗੁਰਿਆਈ) ਦਾ ਚਾਨ੍ਹਣਾ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਤੇ ਫਲਸਫਿਆਂ ਨਾਲ ਹਰ ਇਕ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁਬਾਹਿਸਾ (ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ) ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਜਿਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬਰੀਕ ਦਰ ਬਰੀਕ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ (ਖੰਡਨਾਂ) ਦਾ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਬੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਚੰਗਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਸੁਭਾਵ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਧਨ ਲੈਕੇ ਇਸ ਮੁਸਾਫਰ ਖਾਨੇ (ਦੁਨੀਆ) ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਨ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ । ਉਹ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਹੱਮਦੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦਾ ਸਿਪਾਸਾਲਾਰ (ਸਰਦਾਰ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਰਾਹੀਂ ਧਰਮ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜੋ ਉਸਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉੱਚ ਕੋਟਿ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਖਸ਼ੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗਿਆਨ ਜੋ ਖੰਡਨਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਖੂਬੀਆਂ ਦੇ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਉਸਨੂੰ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਬੇ ਅਦਬਾਂ ਬਦ ਜੁਬਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਆਚਰਣਕ ਬੱਲ ਵੀ ਉੱਚ ਕੋਟਿ ਦਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਹਮਦਰਦੀ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਆਚਰਣਕ ਬੱਲ ਤੋਂ ਇਹ ਭਾਵ ਨਹੀਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਕਿ ਹਰ ਥਾਂ ਉਹ ਐਵੇਂ ਹੀ ਨਰਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਅਖਲਾਕੀ ਦਾਨਾਈ ਦੇ ਉਸੂਲ ਦੇ ਉਕਾ ਹੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ ਸਗੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਘੱਟ ਹੌਂਸਲੇ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੇ ਬੇਅਦਬਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸੜ ਬਲ ਕੇ ਤੇ ਕਬਾਬ ਬਣ ਕੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਿਜ਼ਾਜ (ਸੁਭਾਵ) ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਪਰ ਉਸ ਪੀੜਾ ਦਾਇਕ ਅਜ਼ਾਬ ਦੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਕਰੋਧ ਹੈ ਅਤਿਅੰਤ ਮਕਰੂਹ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਕਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਭੜਕਾਉ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਖਤਿਆਰ (ਆਪੇ) ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਕੇ ਬੇਮੋਕਾ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਹ ਹਾਲਤ ਅਖਲਾਕ (ਉੱਚ ਆਚਰਣ) ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਹਾਂ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ ਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਸੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਸੂਰਤ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਝੱਗ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ਹਾਂ ਕਦੇ ਬਣਾਉਣੀ ਗੁੱਸਾ ਰੁਹਬ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਦਿਲ ਆਰਾਮ, ਸ਼ਾਂਤ ਤੇ ਸਰੂਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ਕ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਅਧਿਕਤਰ ਕਰੜੇ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰ, ਕੁੱਤੇ, ਬੇ ਈਮਾਨ ਅਤੇ ਬਦਕਾਰ ਆਦਿ । ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਆਖ ਸਕਦੇ । ਕੀ ਆਪ ਨਊਜ਼ ਬਿਲਾਹ (ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ) ਅਖਲਾਕੇ ਫ਼ਾਜ਼ਲਾ (ਉੱਚ ਆਚਰਣ) ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪ ਅਖਲਾਕ ਤੇ ਨਰਮੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਇਹ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਗਲਾਂ ਵਰਗੇ ਕਰੋਧ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਅਤਿਅੰਤ ਨਰਮੀ ਤੇ ਠੰਡੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੌਕੇ ਉੱਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ । ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਅਖਲਾਕੀ ਹਾਲਤ ਉੱਪਰ ਕਾਮਲ ਸੰਤੋਖ ਰੱਖਣਾ ਇਮਾਮਾ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਰੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸੜੀ ਸੋਚ ਤੇ ਪਾਗਲਾਂ ਵਰਗੇ ਕਰੋਧ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਐਨ ਮੌਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਖਲਾਕੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਹੱਥ ਇਮਾਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਮਾਮਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਇਲਾਹੀ ਸੁਭਾਵ ਨੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਆਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਤਾ ਕੁਲਾ ਸ਼ੈਇਨ ਖਲਕਾਹੂ (أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ) ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨਫ਼ਸਾਂ (ਵਜੂਦਾਂ) ਵਿੱਚ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਰੱਬ ਦੇ ਅਜ਼ਲੀ (ਅਰੰਭ ਤੋਂ) ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਮਾਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਏਗਾ, ਇਮਾਮਤ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਰੂਹਾਨੀ ਗੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਗੁਣਾ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਪਏਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਗੁਣਾ ਦਾ ਬੀਜ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਫ਼ਿਤਰਤ (ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ) ਵਿੱਚ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਮਾਮਾ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿੱਖੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਚ ਆਚਰਣ ਹੈ :-

ਕਿਉਂਕਿ ਇਮਾਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦੁਰਾਚਾਰੀਆਂ, ਕਮੀਨਿਆਂ ਅਤੇ ਦੁਰਬਚਨਕਾਰੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮ ਦਰਜੇ ਦੀ ਆਚਰਣਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਫ਼ਸਾਨੀ ਕਰੋਧ ਅਤੇ ਪਾਗਲਾਂ ਵਰਗਾ ਜੋਸ਼ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਾ ਰਹਿਣ। ਇਹ ਅਤਿਅੰਤ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਰੱਬ ਦਾ ਵਲੀ (ਮਿਤਰ) ਅਖਵਾ ਕੇ ਫਿਰ ਦੁਰਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਸਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੋਠਰ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਰਤਾ ਵੀ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਜੇ ਇਮਾਮ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਅਖਵਾ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਕੱਚੇ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਝਾਗ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਅਖੱ ਨੀਲੀਆਂ ਪੀਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦਾ ਇਮਾਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਇਸ ਲਈ ਉਸ'ਤੇ ਆਇਤ

(وَإِنَّكَ لَعَلَّ خُلُقٍ عَظِيمٍ) {القلم:5}

‘ਵ ਇਨੱਕਾ ਲ ਅਲਾ ਖੁਲੁਕਿਨ ਅਜ਼ੀਮ’

ਦਾ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਦਕ ਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਦੂਜੀ, ਇਮਾਮਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ :-

ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਇਮਾਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨੇਕ ਗੱਲਾਂ, ਨੇਕ ਕਰਮ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਹੀ ਮਾਅਰਫ਼ਤ ਤੇ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਅਰਥਾਤ ਉਸਦੀ ਰੂਹ (ਅਤਮਾ) ਕਿਸੇ ਹਾਨੀ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਉੱਪਰ ਰਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਦਰਦ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਏ ਕਿ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ । ਇਹ ਇਕ ਸੁਭਾਵਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਮਾਮ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਜੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸਦੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਮੁਆਰਫ਼ ਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨੂਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚਲਣ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੁਭਾਵਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪੱਖੋਂ ਇਮਾਮ ਹੈ । ਭਾਵ ਇਹ ਮੁਆਰਫ਼ਤ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਮਤ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜੋ ਹਰ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਇਲਾਹੀ ਨਿਸ਼ਚੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਇਮਾਮਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਉਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਵਾਈ ਸ਼ਕਤੀ । ਭਾਵ ਇਹ ਕੋਈ ਆਰਜ਼ੀ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮਗਰੋਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਜਿਵੇਂ ਦੇਖਣ, ਸੁਣਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅੱਗੇ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਵਧਣ ਅਤੇ ਇਲਾਹੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ।
ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵੱਲ ਇਮਾਮਤ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਤੀਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਪਕ ਗਿਆਨ ਹੈ :

ਜੋ ਇਮਾਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੇ ਉਸਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਮਾਮਤ ਦਾ ਭਾਵ ਸਾਰੀਆਂ ਸਚਾਈਆਂ, ਦਲੀਲਾਂ, ਮੁਆਰਫ਼ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰੇਮ, ਹੱਕ ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਹੋਰਨਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਸੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ‘ਰੱਬੇ ਜ਼ਿਦਨੀ ਇਲਮਾ’ (رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا طه 115) ਦੀ ਦੁਆ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਰਤਨਾ (ਹੀਰੇ) ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਇਲਾਹੀ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਸਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਮੁਆਰਫ਼ ਦੀ ਜਾਨਕਾਰੀ, ਵਿਸਥਾਰ, ਕਮਾਲਾਤ ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ । ਉਸਦੀ ਉਚਿਤ ਰਾਏ ਹੋਰਨਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਧਾਰਮਕ ਸਚਾਈ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਰਾਏ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਚਾਈ ਉਸ ਵੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਨੂਰਾਨੀ ਵਿਸਥਾਰ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂਰ ਚਮਕਦੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ । ‘ਵ ਜ਼ਾਲਿਕਾ ਫ਼ਜ਼ਲੁੱਹਿ ਯੂਤੀਹਿ ਮੰਯ ਯਸ਼ਾਓ’ (وَذَالِكِ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ) (ਇਹ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ) ਸੋ, ਜਿਵੇਂ ਮੁਰਗੀ ਆਂਡਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਾਂ ਹੇਠ ਲੈਕੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਾਂ ਹੇਠ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਰੂਹਾਨੀ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਰੰਗੀਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਮਆਰਫਤ ਵਿੱਚ ਵਧਾਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਹੋਰਨਾ ਵੈਰਾਗੀਆ, ਮੁਲਹਿਮਾ (ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਸੰਜਮੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ । ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਾਹਿਦ (ਸੰਜਮੀ) ਅਤੇ ਸੁਵੱਖਨਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਗਿਆਨ ਦਾ ਘਾਟ ਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਸ਼ਤੀ ਦੇ ਮਲੱਹ (ਨਾਵਿਕ) ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਆਪ ਉਸਦੇ ਮੁਥਾਜ ਹਨ । ਹਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਰਥ ਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਰਹੀਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਰੂਹਾਨੀ ਮਲੱਹ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਅਸੀਂ ਆਪ ਅਜਿਹੇ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਂ । ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਸ਼ ਹੀ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਪੁਰੁਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਰੱਬ ਨੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਇਕ ਕੰਮ ਲਈ ਪੈਦ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਇਮਾਮਤ ਲਈ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਦਾਵਾ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਲਿਆਏਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਹਾਸਾ ਠੱਠਾ ਕਰਾਏਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਮੂਰਖ ਵਲੀ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਆਪਣਾ ਹਾਸਾ ਠੱਠਾ ਕਰਾਇਆ ਸੀ । ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਉਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਜ਼ਾਹਿਦ (ਤਪਸੱਵੀ) ਸੀ ਜੋ ਨੇਕ ਤੇ ਸੰਜਮੀ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਸੀ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਆਸਥਾ ਸੀ । ਵਜ਼ੀਰ ਉਸਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਕਰਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ । ਇਕ ਵਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੋਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਗਏ । ਉਸਨੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਇਸਲਾਮੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਕੰਦਰ ਰੂਮੀ ਵੀ ਇਸ ਉਮੱਤ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਲੰਘਿਆ ਹੈ । ਵਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਨੁਕਤਾ ਚੀਨੀ ਦਾ ਮੋਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਝੱਟ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੇਖੋ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹਜ਼ੂਰ, ਫ਼ਕੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਮੁਨੀਆਂ ਤੇ ਵਲੀਆਂ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਸੋ, ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਇੰਨ੍ਹੇ ਇਲਹਾਮਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਗਿਆਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਰੀਅਤ ਉੱਪਰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵੈਦਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ, ਖਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ, ਭੂਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਇਸਲਾਮਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ, ਅਕਲ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਨਕਲ ਪੱਖੋਂ ਵੀ। ਜਮਾਨੇ ਦਾ ਇਮਾਮ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਗ਼ ਦਾ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਬਾਗ਼ਬਾਨ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਖੰਡਨ ਕਰਤਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕੇਵਲ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਕਰੇ ਸਗੋਂ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਖ਼ੁਬੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਲਖੱਣਤਾ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ। ਸੋ, ਅਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਣ ਯੋਗ ਅਤੇ ਵੱਡਿਆਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਵਜੂਦ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਫ਼ਖ਼ਰ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਉੱਪਰ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸਤੋਂ ਵੱਖਰਿਆਂ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਤਆਲਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਮਾਣ ਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਰੱਖਿਅਕ, ਸਾਰਿਆਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹਮਦਰਦ ਅਤੇ ਧਾਰਮਕ ਪੂਰਨਤਾ ਉੱਪਰ ਦਾਇਰੇ (ਵ੍ਰਿਤ) ਵਾਂਗ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਫੈਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਤੇ ਕੁਫ਼ਰ ਦੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿੱਚ ਉਹੋ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਾ ਪਾਕ ਵਜੂਦ ਕੁਫ਼ਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਮਸ਼ੀਨ ਵਾਂਗ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਉਸਦੇ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉ ਚੂ ਕਲ ਵ ਤੂ ਚੂ ਜੁਜ਼ਈ ਨੇ ਕਲੀ।

ਤੂ ਹਲਾਕ ਅਸਤੀ ਗਰ ਅਜ਼ ਦੇ ਬਗਸਲੀ

ਚੌਥੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਸ਼ਚਾ ਹੈ :

ਜੋ ਇਮਾਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਨਿਸ਼ਚੇ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨ ਥਕਣਾ, ਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣਾ ਤੇ ਨ ਹੀ ਇਰਾਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਿੱਲਿਆਂ ਪੈਣਾ । ਕਈ ਵਾਰ ਨਬੀਆਂ, ਰਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਮੁਹੱਦਿਸਾਂ (ਹਦੀਸਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰਖੱਣ ਵਾਲੇ) ਨੂੰ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਭਵਤਾ ਰੱਬ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹਨਾ ਦੀ ਵਹੀ ਤੇ ਇਲਹਾਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਵੀ ਵਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਚਾਈ ਨਹੀਂ ਖੁਲਦੀ । ਕਈ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੰਤਵ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੇਰੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰੇ, ਤ੍ਰਿਸਕਾਰੇ, ਪ੍ਰਿਕਾਰੇ ਤੇ ਕੁਸ਼ਟਾਂ ਵਾਂਗ ਨਿ:ਸਹਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹ ਕਢਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖਿਆਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਵਤਾ ਮੈਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਪੁੰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਹਰ ਕੋਈ ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਘ੍ਰਿਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘ੍ਰਿਣਾ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਲਾਮ ਦਾ ਵੀ ਉਤਰ ਦੇਵੇ । ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬੇਦਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਲਾਹੀ ਮਦਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਪੰਜਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਅਲੱਹ ਦੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਨਗੀ ਹੈ :

ਜੋ ਇਮਾਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਅਲੱਹ ਦੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਦੁੱਖਾਂ ਤੇ ਔਕੜਾਂ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਭਾਵ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੱਦ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਦੁਸ਼ਮਨ ਨਾਲ ਕਰੜਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਆਣ ਪਏ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਚਮਤਕਾਰ) ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰੱਬ ਵੱਲ ਝੁਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਝੁਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਚਾਈ, ਅਖਲਾਸ, ਪ੍ਰੇਮ, ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸ਼ਚੇ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਨਾਲ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਆਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਗਨਤਾ, ਲੀਨਤਾ ਤੇ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਗਿੜਗੜਾਉਣ ਨਾਲ ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੋਰ ਪੈਦਾ ਹੋਕੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਗਰਮੀ ਦੀ ਇੰਤਿਹਾ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਲਈ ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਬਦੱਲ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਲੱਹ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਹਰਾਰਤ ਅਰਥਾਤ ਰੱਬ ਵੱਲ ਪੂਰਨ ਧਿਆਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਬਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਕਦੀਰਾਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲਾਹੀ ਇਰਾਦੇ ਹੋਰ ਰੰਗ ਫੜਦੇ ਹਨ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਰਲੈ ਦੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਚਲੱਣੀਆਂ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਤਾਪ ਦਾ ਮਾਦਾ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਵਿਰੇਚਕ ਦੀ ਔਸ਼ਧ ਵੀ ਰੱਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਉਸ ਮਾਦੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਢਦੀ ਹੈ । ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਰੱਬ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਆਂ ਦੁਆਏ ਸ਼ੇਖ ਨੇ ਰੂੰ ਹਰ ਦੁਆਸਤ ।

ਫ਼ਾਨੀ ਅਸਤ ਵ ਦਸਤੇ ਉ ਦਸਤੇ ਖ਼ੁਦਾਸਤ ।

ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੀ ਅਲੱਹ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਨਗੀ ਅਰਥਾਤ ਉਸਦਾ ਰੱਬ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਸਾਰੇ ਓਲੀਆ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਸਾ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਸਨ ਅਤੇ ਬਲਅਮ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਲੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਤਆਲਾ ਨਾਲ ਕਲਾਮ ਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ ਭਾਵ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਪਰਵਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ । ਪਰ ਜੱਦ ਮੂਸਾ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨਾਲ ਬਲਅਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਲਅਮ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਤਿੱਖੀ ਤਲਵਾਰ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਬੇਨਸੀਬੇ ਬਲਅਮ ਨੂੰ ਇਸ ਫ਼ਲਾਸਫ਼ੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਬੇਸ਼ਕ ਰੱਬ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕਲਾਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰਾ ਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਠਹਿਰਾਏ ਪਰ ਜੋ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਿਹਰ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਕੇ ਹੈ ਜੱਦ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਏਗਾ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਇਲਹਾਮ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਏਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੁਆ ਦਾ ਪਰਵਾਣਿਤ ਹੋਣਾ ਉਸ ਦੀ ਕੁਝ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ । ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਬਲਅਮ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਬੀ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਬਲਅਮ ਹਲਾਕ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹਿਬ (ਸੰਨਿਆਸੀ ਧਾਰਮਕ ਆਗੂ) ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦੇ ਮਰਨ ਮਗਰੋਂ ਅਧਿਕਤਰ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਸਨ ।

ਛੇਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਕਸ਼ਫ਼ (ਇਲਾਹੀ ਨਜ਼ਾਰੇ, ਸੱਚੇ ਸੁਪਨੇ ਤੇ ਦਿਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ) ਅਤੇ ਇਲਹਾਮ (ਇਲਾਹੀ ਕਲਾਮ) ਹਨ :

ਜੋ ਇਮਾਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜ਼ਮਾਨੇ ਦਾ ਇਮਾਮ ਅਧਿਕਤਰ ਇਲਹਾਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰੱਬ ਤੋਂ ਗਿਆਨ, ਸਚਾਈ ਤੇ ਮੁਆਰਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਸਦੇ ਇਲਹਾਮ ਹੋਰਨਾ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਵਰਣ, ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਲਾ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਰਾਹੀਂ ਗਿਆਨ ਖੁਲਦੇ ਹਨ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਮੁਆਰਫ਼ ਪਤਾ ਲਗਦੇ ਹਨ । ਧਾਰਮਕ ਭੇਦ ਤੇ ਔਕੜਾਂ ਹਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਉੱਪਰ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਣ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਮਾਮ ਹੋਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਸ਼ਫ ਅਤੇ ਇਲਹਾਮ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਧਰਮ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਈਮਾਨ ਦੀ ਪੱਕਿਆਈ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਲਾਭ ਦਾਇਕ ਤੇ ਬਰਕਤਾਂ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਅਤਿਅੰਤ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਕਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਦਾ ਉਤੱਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤੱਰ ਦੀ ਲੜੀ ਬਣਕੇ ਇਕ ਹੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਦ ਉਤੱਰ, ਫਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਦ ਉਤੱਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਦ ਉਤੱਰ, ਅਜਿਹੇ ਸਪਸ਼ਟ, ਆਨੰਦਮਈ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਇਲਹਾਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਲਹਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਮਾਮ ਦਾ ਇਲਹਾਮ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਗੋਫ਼ਨ ਅੰਦਾਜ਼ ਲੁਕ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਢੇਲਾ ਸੁੱਟ ਕੇ ਨੱਸ ਜਾਏ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੇੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਰਦਾ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਜੋ ਕੇਵਲ ਨੂਰ ਹੈ ਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸੰਭਵਤਾ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਠੱਠਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਮਾਮ ਦੀਆਂ ਇਲਾਹੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਗ਼ੈਬ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਗ਼ੈਬ ਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਪੱਖੋਂ ਅਜਿਹਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘੁੜ ਸਵਾਰ ਆਪਣੇ ਰਾਬਕ ਨਾਲ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਲਹਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਕ ਇਲਹਾਮ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੰਕੇ ਵਾਲੇ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਦਲੀਲ ਬਣ ਸਕਣ ।

ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਹੋਣਾ ਸੱਚ ਹੈ । ਕੁਝ ਅਧੂਰੇ ਸਾਲਿਕ ਲੋਕਾਂ (ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਜੋ ਰੱਬ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮਨ ਘੜਤ ਹਦੀਸਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਗ਼ਾਮੇ ਅਹਲਾਮ (ਖਿੱਡੇ ਪੁੱਡੇ ਸੁਪਨੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ ਉਹ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੇ ਵਰਨਣ ਨਾਲ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਸਿੱਧ ਹਨ । ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਨਫ਼ਸ ਪੂਰਨ ਤੇ ਕਾਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਇਤ

عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ (الشعراء 223) ਅਲਾ ਕੁੱਲੇ ਅਫ਼ਾਕਿਨ ਅਸੀਮ

ਹੇਠ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਖੇਦ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪਾਦਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਬਾਰੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜੱਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਹਾੜੀ ਉੱਪਰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਲੈ ਗਿਆ, ਐਨੀ ਜੁਰੱਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਖ਼ਾਰਜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇਖਦੀ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਵੀ ਅਵਲੋਕਣ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁਬੂਲ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇੰਜੀਲ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੰਬਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ । ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਨਾ ਮਨੀਏ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਧਾਰ ਕੇ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨਾਲ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਜੋ ਕਿ ਪੁਰਾਣਾ ਸੱਪ ਹੈ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਬਣ ਕੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਇਬਾਦਤ ਘਰ ਕੋਲ ਆਣ ਖਲੋਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ । ਤਾਂ ਫਿਰ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਗੋਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਜਿਸਦੇ ਵਜ੍ਹਦ ਦੇ ਕਈ ਫਿਰਕੇ ਇਨਕਾਰੀ ਸਨ । ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਦਾ ਇਕ ਚਮਤਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਸੁਮਾਰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਰੂਮੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਉਹਦੇਦਾਰ ਸ਼ਤਾਨ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਦਿਆਂ ਦੇਖਕੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਰੂਹਾਨੀ ਕਲਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਪਰ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਰੀਰ (ਉਪਦ੍ਰਵੀ) ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਾਕ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਮਸੀਹ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹਵਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿਸਨੂੰ ਇੰਜੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਲਿੱਖਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵਰਗ ਦੀਆਂ ਕੁੰਜੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਸ਼ੈਤਾਨ ਕਿਹਾ ਹੈ । ਸੋ, ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਯਹੂਦੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਠੱਠੇ ਹਾਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਕੋਲ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਤਰਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਰੱਖਿਆ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੰਕਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਹੀ ਝੂਠ ਹੋਵੇ ਜੋ ਜਾਣ ਬੁਝਕੇ ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਲਿੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੰਜੀਲਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਦੀਆਂ ਇੰਜੀਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਨ । ਸਗੋਂ ਹਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਅਕਲ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ । ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਮਤਿਭੇਦ ਵੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਗਈ । ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋਈ ਕਿ ਇੰਜੀਲ ਲਿੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਸਲੀਬ ਉੱਪਰ ਹੀ ਫ਼ੌਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ² । ਅਜਿਹੀ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਹਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਜੀਲ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਕਲ ਬਰੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਹਾਲ ਆਪ ਅਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੂਝ ਬੂਝ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ । ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਵਿਚਾਰ ਟਿੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਡਦਾ ਹੋਇਆ ਸਰਸਰੀ ਜਿਹਾ ਖਿਆਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਆ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਵਿਚਾਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦੂਰ ਤੇ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪਾਕ ਦਾਮਨ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਦਾਗ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ । ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਸਵਸੇ ਨੂੰ ਜੋ ਇਕ ਕੱਚ ਰੰਗਾ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਤੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਇਫ਼ (ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਚਕੌਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ) ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਾਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਬੀ ਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਇਫ਼ (ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਚਕੌਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ), ਤੋਫ਼ (ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚੋਕੀਦਾਰ), ਤਯੱਫ਼ (ਬਹੁਤ ਚਕੌਰ ਲਾਉਣੇ) ਅਤੇ ਤੈਫ਼ (ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਿਆਲ, ਜਨੂਨ) ਵੀ ਹੈ । ਇਸ ਵਸਵਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਸੰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੰਭਵਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਇਉਂ ਆਖੋ ਜਿਵੇਂ ਦੂਰੋਂ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਪਰਛਾਈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਹ ਵਸਵਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸੰਭਵ

² ਈਸਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇੰਜੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਇੰਜੀਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹਨਾ ਕੋਲ ਉਹ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮਸਲੂਬ ਨਹੀਂ ਹੋਏ (ਅਰਥਾਤ ਸਲੀਬ ਉੱਪਰ ਫ਼ੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ) । ਇਹ ਬਿਆਨ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਰਹਮੇ ਈਸਾ ਇਸਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਜਿਸਦਾ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਵੈਦਾਂ ਨੇ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਲੇਖਕ ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੈ ਕਿ ਲਾਨੂਤੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਫਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਵਸਵਸਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਨਬੂਵੱਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵਸਵਸੇ (ਖਿਆਲ) ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ । ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਇਸ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿੱਸਾ ਕੇਵਲ ਇੰਜੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸਹੀ ਹਦੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ :

عن محمد بن عمران الصيرفي قال حدثنا الحسن بن علي بن العززي عن العباس بن عبد الواحد عن محمد بن عمر عن محمد بن مناذر عن سفیان بن عيينه عن عمرو بن دينار عن طاوس عن عبيد بن جابر قال جاء الشيطان الى عيسى. قال الست تزعم انك صادق قال بلى قال فاوف على هذه الشاهقة فالتع نفسك منها فقال ويلك الم يقل الله يا ابن آدم لا تبلى جهلا ككفاني افعلم ما اشاء؟

ਅਰਥਾਤ ਮੁਹੱਮਦ ਬਿਨ ਇਮਰਾਨ ਸੇਰਫ਼ੀ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਸਨ ਬਿਨ ਅਲੀਲ ਅਨਜ਼ੀ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਹਸਨ ਨੇ ਅਬੱਸ ਤੋਂ, ਅਬੱਸ ਨੇ ਮੁਹੱਮਦ ਬਿਨ ਉਮਰ ਤੋਂ, ਮੁਹੱਮਦ ਬਿਨ ਉਮਰ ਨੇ ਮੁਹੱਮਦ ਬਿਨ ਮਨਾਜ਼ਰ ਤੋਂ, ਮੁਹੱਮਦ ਬਿਨ ਮਨਾਜ਼ਰ ਨੇ ਸਫ਼ਯਾਨ ਬਿਨ ਈਨਹ ਤੋਂ, ਸਫ਼ਯਾਨ ਨੇ ਉਮਰ ਬਿਨ ਦੀਨਾਰ ਤੋਂ, ਉਮਰ ਬਿਨ ਦੀਨਾਰ ਨੇ ਤਾਉਸ ਤੋਂ ਅਤੇ ਤਾਉਸ ਨੇ ਅਬੀ ਹੁਰੈਰਾ ਤੋਂ, ਕਿਹਾ ਸ਼ੈਤਾਨ ਈਸਾ ਕੋਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਤੂੰ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਤੂੰ ਸੱਚਾ ਹੈਂ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ, ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਤੂੰ ਇਸ ਪਹਾੜ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਜਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਉੱਪਰੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਡਿਗਾਏ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਤੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਹੋਵੇ । ਕੀ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਮੌਤ

³ الاغانى لابن الفرج الاصفهاني، اخبار ابن مناذر ونسبه، ج 18، صفحه 204، مطبوعه دار احياء التراث

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਾ ਕਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਹੁਣ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਤਾਨ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਬਰਾਈਲ (ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ) ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਬਰਾਈਲ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸੇ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਘੋੜੇ ਉੱਪਰ ਸਵਾਰ ਹੋਕੇ, ਪਗੜੀ ਬਨ੍ਹਕੇ ਅਤੇ ਚਦੌਰ ਓੜ੍ਹਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਸਦਾ ਆਉਣਾ ਪਰਲੋਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਜੋ ਹੀਣਾ ਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਹੈ ਕਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਬਹਿਰਹਾਲ ਇਸ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਉਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਡਰੈਪਰ' ਨੇ ਵਰਨਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਨਬੁਵੱਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਹਕੀਕੀ ਨੂਰ ਨਾਲ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਅਲਕਾ (ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਤਰਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ) ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਨੇੜੇ ਕਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਉਣ ਵਿੱਚ ਝੱਟ ਲੱਗ ਗਏ । ਚਾਨ੍ਹਣੇ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਤੇ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਟਿੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰ ਸਕਿਆ ਤੇ ਭੱਜ ਗਿਆ । ਇਹੋ,

‘ਇੰਨਾ ਇਬਾਦੀ ਲੈਸਾ ਲਕਾ ਅਲੈਹਿਮ ਸੁਲਤਾਨੁ’

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ (الإسراء: 66)

ਦੇ ਠੀਕ ਅਰਥ ਹਨ । ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਅਰਥਾਤ ਕਬਜ਼ਾ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਉੱਪਰ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਵਸਵਸੇ ਤੇ ਇਲਹਾਮ ਨੂੰ ਕੁਬੂਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਜੋ ਲੋਕ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਨੂਰ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਤਾੜਨਾ ਤੇ ਫਟਕਾਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਬਕੀ ਜਾਏ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮਨ੍ਹਦੇ । ਉਹ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਬ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਖਲੂਕ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਚਕੌਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਭੁਤ ਖਲਕਤ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਲਾਮ ਸੁਣ ਲੈਣ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਦਾਗ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਸਵਸਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸੁਭਾਵ ਨੇ ਬੱਟ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੁਬੂਲ ਨਾ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਨਹੀਂ । ਕੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਮਾਸ਼ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਸੋ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਆਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਲਾਮ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਸ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਨੂੰ ਕੁਬੂਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤਾਂ ਵੱਡਿਆਈ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ । ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਚੀਨੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਮੁਰਖਤਾ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਫਿਲਾਸਫ਼ੀ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੂਰ ਦੇ ਚਾਬਕਾਂ (ਕੋੜਿਆਂ) ਨਾਲ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਇਲਹਾਮ ਦੀ ਮਲੀਨਤਾ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ । ਹਰ ਇਕ ਵੈਰਾਗੀ ਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ । ਸਯੱਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਜਿਲਾਨੀ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਮੈਂਨੂੰ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ! ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਤੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਕੁਬੂਲ ਹੋਈ, ਹੁਣ ਜੋ ਕੁਝ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੇ ਹਰਾਮ ਹੈ ਤੇਰੇ ਲਈ ਹਲਾਲ ਅਤੇ ਨਮਾਜ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਲਈ ਛੂਟ ਹੈ ਜੋ ਚਾਹੇ ਕਰ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਹੇ ! ਸ਼ੈਤਾਨ ਪਰ੍ਹੇ ਹੱਟ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਦੋਂ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਆਪਣੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਤਖ਼ਤ ਸਣੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅਖੱ ਅੱਗੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਗਿਆ । ਹੁਣ ਜੱਦਕਿ ਸਯੱਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਜਿਹੇ ਰੱਬ ਦੇ ਮਿਤੌਰ ਤੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹੋਰਨਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਅਮਲ ਵੀ ਹੁਣੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨੂਰਾਨੀ ਅੱਖਾਂ ਕਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਯੱਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਵਾਂਗ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਲੈਣ । ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ ਕਾਹਨ ਜੋ ਅਰਬ ਵਿਚ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਤਰ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਵੀ ਇਲਹਾਮ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਹੈਰਾਨੀ ਇਹ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ । ਇਸਲਾਮੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ ਉਹ ਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਂਵਾਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਬੁਵੱਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦਾ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ । ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਲਹਾਮ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਇਕ ਸੁਫੈਦ ਜਿੰਨ ਦਾ ਕਰਤਬ ਸੀ ਇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੋਈ (ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ) ਕੀਤੀ । ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਤਿਅੰਤ ਨਿਰਾਦਰੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲੱਤ ਨਾਲ ਉਸੇ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭੈੜੀ ਹਾਰ ਹੋਈ । ਇਕ ਪੈਗੰਬਰ ਜਿਸਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਜਿਬਰਾਈਲ ਰਾਹੀਂ ਇਲਹਾਮ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਉਸਨੇ ਇਹੋ ਖ਼ਬਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੁੱਤੇ ਇਸਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣਗੇ ਅਤੇ ਭੈੜੀ ਹਾਰ ਹੋਵੇਗੀ । ਸੋ, ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਸੱਚੀ ਨਿਕਲੀ । ਪਰ ਉਸ ਚਾਰ ਸੌ ਨਬੀ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਝੂਠੀ ਸਿੱਧ ਹੋਈ ।

ਇਸ ਥਾਂ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦਕਿ ਐਨ੍ਹੀ ਅਧਿਕਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਇਲਹਾਮ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਲਹਾਮ ਤੋਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਈਮਾਨ ਉਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਇਲਹਾਮ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੰਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਹੋਵੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੱਦਕਿ ਮਸੀਹ ਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਨਬੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਾਂ ਮੁਲਹਿਮਾਂ ਦਾ ਲੱਕ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਲਹਾਮ ਕੀ ਇਕ ਬਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਨੂਨ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਚੰਗੇ ਜੋਹਰ ਨਾਲ ਖੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦੇਖੋ ਇਕ ਤਾਂ ਉਹ ਮੋਤੀ ਹਨ ਜੋ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉਹ ਸਸਤੇ ਮੋਤੀ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਮੋਤੀ ਵੀ ਹਨ ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵੇਚ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੋਹਰੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਪਰਖ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ ਇਕ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸੁੱਚਾ ਮੋਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਝੂਠਾ ਮੋਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਲਹਾਮੀ ਜਵਾਹਰਾਂ ਦਾ ਜੋਹਰੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਮਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਸਲ ਤੇ ਨਕਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇ ! ਸੂਫੀਓ (ਵੈਰਾਗੀਓ) !! ਅਤੇ ਇਸ ਲੋਭ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੋ ਰਤਾ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਇਸ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਪੈਰੂ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੇਤੇ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸੱਚਾ ਇਲਹਾਮ ਜੋ ਖ਼ਾਲਸ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿੱਖੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ :

(1) ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮਨ ਪੀੜਾ ਦੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪੰਘਰਕੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਰੱਬ ਵੱਲ ਵੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਵੱਲ ਹਦੀਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਆਨ ਗ਼ਮ (ਸ਼ੋਕ) ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਾਜ਼ਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਗ਼ਮਗੀਨ ਦਿਲ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ।

(2) ਸੱਚਾ ਇਲਹਾਮ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇਕ ਆਨੰਦ ਤੇ ਸਰੂਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਿਆਤ ਕਾਰਣਾ ਰਾਹੀਂ ਯਕੀਨ ਬਖ਼ਸ਼ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਿੱਲ ਵਾਗ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਗੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

(3) ਸੱਚੇ ਇਲਹਾਮ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸ਼ਾਨ ਤੇ ਬੁਲੰਦ ਮਰਤਬਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਦਿਲ ਨੂੰ ਇਕ ਠੋਸ ਠੋਕਰ ਲਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਰੁਹਬਨਾਕ ਸਵਰ ਨਾਲ ਦਿਲ ਉੱਪਰ ਉਤਰਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਝੂਠੇ ਇਲਹਾਮ ਵਿੱਚ ਚੋਰਾਂ, ਨਪੁੰਸਕਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਰਗੀ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੈਤਾਨ ਚੋਰ, ਨਪੁੰਸਕ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਹੈ ।

(4) ਸੱਚਾ ਇਲਹਾਮ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਗੋਈਆਂ (ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ) ਵੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀਆਂ ਵੀ ਹੋ ਜਾਣ ।

(5) ਸੱਚਾ ਇਲਹਾਮ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਨੇਕ ਬਣਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਲੀਨਤਾ ਤੇ ਗੰਦ ਨੂੰ ਪਾਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਚਰਣਕ ਹਾਲਤਾ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ।

(6) ਸੱਚੇ ਇਲਹਾਮ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਗਵਾਹ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਹਰ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਪਰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਤੇ ਪਾਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਤਬਦੀਲੀ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜੀਵਨ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਅਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਇਕ ਆਮ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

(7) ਸੱਚਾ ਇਲਹਾਮ ਇਕ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਪਰ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇਕ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਾਂਗ ਹੈ ਉਹ ਅਤਿਅੰਤ ਹਲੀਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਕਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਕ ਹੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਕ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਬੇਸ਼ਕ ਉਸ ਕਲਾਮ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

(8) ਸੱਚੇ ਇਲਹਾਮ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਕਦੇ ਵੀ ਡਰਾਕਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲਹਾਮ ਦੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਬੇਸ਼ਕ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਡਰਦਾ ਨਹੀਂ । ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰੱਬ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਨਿਰਾਦਰੀ ਨਾਲ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ ।

(9) ਸੱਚਾ ਇਲਹਾਮ ਅਧਿਕਤਰ ਇਲਮ ਤੇ ਮਆਰਫ਼ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਬ ਆਨਣੇ ਮੁਲਹਿਮ ਨੂੰ ਅਗਿਆਨੀ ਤੇ ਮੂਰਖ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ।

(10) ਸੱਚੇ ਇਲਹਾਮ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਲੱਹ ਦਾ ਕਲਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗ਼ੈਬ ਰਾਹੀਂ ਇਜ਼ਤ ਤੇ ਮਾਣ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਹਬ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਅੱਜ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾੜਾ ਯੁੱਗ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਤਰ ਫ਼ਲਸਫ਼ੀ, ਨੇਚਰੀ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਇਲਹਾਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ । ਇਸੇ ਇਨਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਵੀ ਗਏ । ਪਰ ਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਝੂਠ ਝੂਠ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਉਸਦੀ ਤਸਦੀਕ (ਪੁਸ਼ਟੀ) ਕਰੇ । ਜੇ ਲੋਕ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਨੂੰ ਮਨੁੱਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੇਖਣਹਾਰ, ਸੁਣਨਹਾਰ ਤੇ ਜਾਨਣਹਾਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮੂਰਖਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਮਗਰੋਂ ਫਿਰ ਰੱਬ ਦੇ ਕਲਾਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ । ਕੀ ਜੋ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸਬਬਾਂ ਦੇ ਉਸਦਾ ਗਿਆਨ ਕਣ ਕਣ ਉੱਪਰ ਵਿਆਪਤ ਹੈ । ਉਹ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਗ਼ਲਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸੀ, ਹੁਣ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਕਲਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਣ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ । ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਰੱਬ ਦੇ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਗੁਣ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚਲ ਕੇ ਫਿਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਦੇ ਗੁਣਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਹੈ । ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਕਲਾਂ ਤੇ ਆਸਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਜੋ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਕੇ ਫਿਰ ਛੁਰੀ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਕੱਟ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਆਰਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਵੇਦਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਰੱਬ ਦੇ ਕਲਾਮ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਈਸਾਈਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਲਹਾਮ ਨੂੰ ਬੇਮੁਹਰ (ਬੇ ਰੋਕ) ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਭਾਵ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਤੱਕ ਹੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਬਿਨਾਈ ਤੇ ਮਾਅਰਫਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸ਼ਮਦੀਦ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ । ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਬਦਕਿਸਮਤ ਸੰਤਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਉਹ ਸਦਾ ਲਈ ਮਹਿਰੂਮ (ਵਾਂਝੇ) ਹਨ ਜੱਦਕਿ ਮਨੁੱਖ ਸਦਾ ਹੀ ਰਸ਼ਮਦੀਦ ਮਾਜਰੇ ਤੇ ਨਿਜੀ ਬਿਨਾਈ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਹੈ । ਧਰਮ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੱਦ ਤੱਕ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਝਲਕੀਆਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿੱਸੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਕੇ ਛੇਤੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਕਾਂਸ਼ੰਸ ਕੁਬੂਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੱਦ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਪੂਰਨ ਮਾਅਰਫਤ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਹਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਇਲਾਹੀ ਕਲਾਮ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਵੇਂ ਰੱਬ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਕੀ ਇਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਹੋਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਰੱਬ ਹੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮਨ੍ਹਿਆ ਤੇ ਕੁਬੂਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦਾ ਇਲਹਾਮ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਮਾਅਰਫਤ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਣੇ ਜਣੇ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕੁਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਲਹਾਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ । ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਕਿੱਸੇ ਹੋਣ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦ ਇਕ ਗੱਲ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿੱਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੁਰੀ ਆਵੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਤਾਜ਼ਾ ਨਮੂਨਾ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਧਿਕਤਰ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਜੋ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਫਲਸਫੀ ਢੰਗ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਉਸ ਕਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਠੋਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੁਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੱਦ ਇਹ ਕਿੱਸੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲਗੱਣ। ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਫਲਸਫੀ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਉੱਪਰ ਠੱਠੇ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਦੇ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ'ਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹੋ ਰੱਬ ਹੈ, ਉਹੋ ਗੁਣ ਅਤੇ ਉਹੋ ਲੋੜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਲਹਾਮ ਦਾ ਸਿਸਿਲਾ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਹੈ ਜੱਦ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਸ਼ੋਰ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਆਰਫਤ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਦਹਿਰੀਏ (ਨਾਸਤਕ) ਹੋ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਹਾਮ ਤੇ ਕਲਾਮ ਦਾ ਸਿਸਿਲਾ ਬੰਦ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਮੁਥਾਜ ਸੀ। ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਇਲਹਾਮ ਇਕ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਵੇਦਾਂ ਮਗਰੋਂ ਉਸਦਾ ਸਿਸਿਲਾ ਕਿਉਂ ਸਿਥਰ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਆਰਿਆ ਵਰਤ ਵਿੱਚ ਨਾਸਤਿਕਤਾ ਫੈਲ ਗਈ। ਇਸੇ ਲਈ ਸੈਂਕੜੇ ਫਿਰਕੇ (ਜਾਤੀਆਂ) ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਵੇਦਾਂ ਨਾਲ ਠੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਜੈਨ ਮਤਿ ਦੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਤੀ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਰਕ (ਅਨੇਕ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ) ਦਾ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡਾ ਢੇਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਫਿਰ ਜੋ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਇਲਹਾਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਹੈ ਇਹ ਕੇਵਲ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਇਕ ਕਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵੱਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਜ਼ਾ ਸਬੂਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜੋ ਪੂਰੇ ਸਿੱਖ ਹਨ ਉਹ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਨ੍ਹਦੇ। ਅਖ਼ਬਾਰੇ ਆਮ ਲਹੌਰ 26 ਸਤੰਬਰ 1898 ਈ. ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦਲ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਨ੍ਹਦਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਨਾ ਮਨ੍ਹਣ। ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਰਥਾਤ ਸ਼ੇਅਰ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਨਾ ਮਨ੍ਹਣਾ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਉਕਾ ਹੀ ਪੈਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਕੁਬੂਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਦਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸਦਾ ਇਹ ਸਬਬ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਵਾਕਫ਼ੀਯਤ (ਜਾਨਕਾਰੀ) ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂਰ ਤੋਂ ਬੇਖ਼ਬਰ ਹਨ ਜੋ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਤੇ ਕਾਦਰ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬਬ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ ਸਗੋਂ ਜਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਹਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਨੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਰਨਾ (ਨਹੀਂ ਤਾਂ) ਉਹਨਾ ਲਈ ਇਹੋ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਸੀਯਤ ਉੱਪਰ ਚਲਦੇ ਜੋ ਰੋਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਲਿੱਖ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਰੋਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਲਿੱਖ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਧਰਮ ਠੀਕ ਤੇ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸੀਯਤ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਅਤਿਅੰਤ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇਕ ਰੋਲਾ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਹੈ । ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੋਜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਲਾਮ ਹੈ । ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀ ਪਰੀਵਰਤਨ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨ੍ਹਾ ਕਿੰਨ੍ਹਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਲਾਮ ਦਾ ਜ਼ਖੀਰਾ (ਭੰਡਾਰ) ਹੈ । ਖੈਰ, ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਥਾਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਅਸਲ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਈਮਾਨ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਤਾਜ਼ਾ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਲਹਾਮ ਸਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਪਛਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੈਤਾਨ, ਜਿੰਨ ਅਤੇ ਭੁਤ ਵਿੱਚ ਸਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦੇ ਇਲਹਾਮਾਂ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦੀ ਸਵਾਸਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਂ (ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਮਾਮ) ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਮਾਮਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹੱਥ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਵਾਈ ਦਾ ਖ਼ਾਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਰੱਬ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਿੰਡਿਆ ਪੁੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਸੌਰ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਉਸ ਮੰਡਲ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ । ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਹ ਆਮ ਮੋਮਨਾ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮਰਤਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਨ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਇਲਾਹੀ ਸੁਨੱਤ (ਮਰਿਆਦਾ) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਦ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਨਿਜ਼ਾਮ ਮਜ਼ੂਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਕ ਇਮਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਯਾਅਸੂਬ' ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਸ਼ਰੀਰਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੱਬ ਨੇ ਇਹੋ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਮੀਰ ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਲਾਨੂਤ ਉਹਨਾ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਹੈ ਜੋ ਪੱਖਪਾਤ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਅਮੀਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਚਲਦੇ । ਜੱਦ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੀ ਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਰੱਬ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ :

‘ਅਤੀਉਲੱਹਾ ਵ ਅਤੀਉਰ ਰਸੂਲਾ ਵ ਉਲਿਲ ਅਮਰਿ ਮਿਨਕੁਮ’

أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ (النساء 60)

ਉਲਿਲ ਅਮਰਿ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸ਼ਰੀਰਕ ਤੌਰ’ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ’ਤੇ ਇਮਾਮੁਜ਼ਮਾਨ ਹੈ । ਸ਼ਰੀਰਕ ਤੌਰ’ਤੇ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਾਡੇ ਉੱਦੇਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਧਾਰਮਕ ਲਾਭ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੇਰੀ ਨਸੀਹਤ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਲਿਲ ਅਮਰਿ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸਰੱਈ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਦੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਰਹਿਣ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਕ ਉਦੇਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਜੂਦ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਆਰਾਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਨਾ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਉਹ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸਲਾਮੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਲਭਦ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਇਸਲਾਮੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁਤਾਹੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸੂਬਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗ਼ਫਲਤ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੁਮੂਮਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਉੱਪਰ ਉਹ ਔਕੜਾਂ ਆਈਆਂ ਕਿ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਬਾਗ਼ ਦੇਣਾ ਵੀ ਕਠਿਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ । ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੀਨਿ ਇਸਲਾਮ ਮਰ ਚੁਕਿਆ ਸੀ । ਫਿਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਆਏ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੀ ਸਾਡੇ ਭਾਗ ਪਰਤ ਆਏ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੀਨਿ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਕ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਮਸਜਿਦਾਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ । ਫਿਰ ਇਕ ਲੰਮੇਂ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਇਹ ਉਪਕਾਰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ? ਸਗੋਂ ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸੁਸਤ ਹਿਮੱਤ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਇਸਲਾਮੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਗ਼ਫ਼ਲਤ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁਫ਼ਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆਏ । ਇਸ ਲਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ ਖਿਚੜੀ ਪਕਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਨੇਮਤਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਅਸਲ ਕਲਾਮ ਵੱਲ ਪਰਤ ਕੇ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸਭਿਅਤਾ ਲਈ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਫ਼ਰਮਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੱਲੋ । ਇਹੋ ਤਾਕੀਦ ਰੂਹਾਨੀ ਸਭਿਅਤਾ ਲਈ ਵੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜੋ ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਇਹ ਦੁਆ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ :

ਇਹਦਿ ਨੱਸਿਰਾਤਲ ਮੁਸਤਕੀਮ ਸਿਰਾਤਲੱਜੀਨਾ ਅਨਅਮਤਾ ਅਲੈਹਿਮ

(اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ (الفاتحة 6-7))

ਇਸ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਉਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੋਮਨ ਸਗੋਂ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਸਗੋਂ ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਰੱਬ ਦੀ ਨੇਮਤ ਤੋਂ ਖ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ । ਪਰ ਨਹੀਂ ਆਖ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਲਈ ਰੱਬ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਆਇਤ ਦੇ ਇਹ ਅਰਥ ਹਨ ਕਿ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਸੰਪੂਰਨ ਤੇ ਕਾਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਨੇਮਤਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖ਼ਸ਼, ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਕਰੀਏ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਨ (ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ) ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਓ ।

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਨਬੀ, ਰਸੂਲ, ਮੁਹੱਦਿਸ ਤੇ ਮੁਜੱਦਿਦ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਪਰ ਜੋ ਲੋਕ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਖ਼ਲੂਕ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਮਾਲਾਤ (ਚਮਤਕਾਰ) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਵਲੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਅਬਦਾਲ (ਓਲੀਆ) ਹੋਣ, ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਨ ਨਹੀਂ ਅਖਵਾ ਸਕਦੇ ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੁਣ ਅੰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਾਕੀ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਇਮਾਮੁਜ਼ਮਾਨ (ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਮਾਮ) ਕੌਣ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਵੈਰਾਗੀਆਂ, ਸਵਪੱਨ ਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਹਿਮਾ (ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ) ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸੋ, ਮੈਂ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੇਧੜਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ

ਖ਼ੁਦਾ ਤਆਲਾ ਦੀ ਮਿਹਰ ਤੇ ਕਿਰਪਾ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਉਹ :

ਇਮਾਮੁਜ਼ਮਾਨ

(ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਮਾਮ)

ਮੈਂ ਹਾਂ

ਅਤੇ ਖ਼ੁਦਾ ਤਆਲਾ ਨੇ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਦੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਪਰ ਮੈਂਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਦਰ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਘ ਵੀ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਸਲਾਮੀ ਅਕੀਦੇ ਮਤਿਭੇਦ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਕੀਦਾ ਵੀ ਮਤਿਭੇਦ ਤੋਂ ਖ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਜ਼ਿਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਅਤਿਅੰਤ ਗਲਤ ਖਿਆਲ ਫੈਲ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਕੀਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਤਿਭੇਦ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਦੇ ਜੀਉਂਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਇਲ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੌਤ ਦਾ । ਕੋਈ ਸ਼ਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਜ਼ਿਲ ਹੋਣਾ ਮਨੁੱਦਾ ਸੀ ਤੇ ਕੋਈ ਬੁਰੂਜ਼ੀ (ਸਮਰੂਪ, ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ) ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਜ਼ਿਲ ਹੋਣਾ ਮਨੁੱਦਾ ਸੀ । ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਮਿਸ਼ਕ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਦਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਮੱਕੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਬੈਤੁਲ ਮੁਕਦੱਸ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਇਸਲਾਮੀ ਲਸ਼ਕਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੋਈ ਖ਼ਿਆਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨਗੇ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਤਿਭੇਦ ਤੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਇਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਕਮ (ਨਿਆਕਾਰ) ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹਕਮ ਮੈਂ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਸਰੇ ਸਲੀਬ (ਸਲੀਬ ਦੇ ਗਲਤ ਅਕੀਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਉਣ ਲਈ) ਲਈ ਅਤੇ ਮਤਿਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹਾਂ । ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵਾਂ । ਮੇਰੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋੜ ਆਪ ਦਲੀਲ ਹੈ । ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਨੇ ਕਈ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਚਮਤਕਾਰ) ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਤਿਭੇਦਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਕਮ (ਨਿਆਕਾਰ) ਹਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਮੌਤ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਕਮ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਇਮਾਮ ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਇਬਨੇ ਹਰਮ ਤੇ ਮੁਅਤਜ਼ਿਲਹ ਦੇ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾ ਅਹਿਲੇ ਸੁਨੱਤ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਉੱਪਰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹਕਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਹਨਾਂ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾਜ਼ਿਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਹਿਲੇ ਸੁਨੱਤ ਦਾ ਫਿਰਕਾ ਸੱਚਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਸੀਹ ਦਾ ਬੁਰੂਜ਼ੀ (ਸਮਰੂਪ) ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਜ਼ਿਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ । ਹਾਂ, ਨਾਜ਼ਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਲੱਗੀ ਹੈ । ਨਾਜ਼ਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ਬੁਰੂਜ਼ੀ (ਸਮਰੂਪ) ਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਹਕੀਕੀ । ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਮੁਅਤਜ਼ਿਲਾ, ਇਮਾਮ ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਇਬਨੇ ਹਜ਼ਮ ਆਦਿ ਉਹਨਾ ਦੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰਤਾ ਸੱਚੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਆਇਤ

فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي (البائدة 118) ਫਲਮੱ ਤਵੱਫੈਤਨੀ

ਅਨੁਸਾਰ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਗੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਵੱਲੋਂ ਹਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਮੇਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਦਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਨ੍ਹਦਾ ਜਿਸਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਹਕਮ (ਨਿਆਏਕਾਰ) ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਹਕਮ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਸਬੂਤ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਲਈ ਹਕਮ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਮਜ਼ੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਸਲੀਬੀ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦਾ ਹਕਮ ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਉਹ ਕੌਮ ਮਜ਼ੂਦ ਹੈ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ (ਚਮਤਕਾਰਾਂ) ਨੇ ਇਸ ਹਕਮ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣੀ ਸੀ ਉਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਆਕਾਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਚਮਤਕਾਰ ਦਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਬਾਰਕ ਹਨ ਉਹ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੁਣ ਬੰਦ ਨਾ ਰਹਿਣ।

ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਈਮਾਨ ਲਿਆਓ ਸਗੋਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਹਕਮ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰੋ। ਮੇਰੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਪਰ ਜੋ ਅਕੀਦਿਆਂ ਦੇ ਮਤਿਭੇਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਇਆਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਹਨ, ਕੇਵਲ ਹਕਮ ਦੀ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ। ਰੱਬ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਚਾਰ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਚਮਤਕਾਰ) ਦਿੱਤੇ ਹਨ :

(1) ਮੈਂ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਪਰ ਬਲਾਗ਼ਤ ਵ ਫ਼ਸਾਹਤ (ਅਰਥਾਤ ਅਰਬੀ ਦਾ ਗੂੜ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਗਿਆਨ ਭਾਵ ਸਰਲ ਤੇ ਸੌਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਡੂੰਘੇ ਅਰਥ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਹ) ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕੇ।

(2) ਮੈਂ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਵੱਡਿਆਈ ਤੇ ਹਕੀਕਤਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕੇ।

(3) ਮੈਂ ਅਧਿਕਤਰ ਦੁਆਵਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਕਸਮ ਖਾਕੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦੁਆਵਾਂ ਕੁਬੂਲ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹਨ।

(4) ਮੈਂ ਗ਼ੈਬੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹਨ ਅਤੇ ਰਸੂਲੁਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਮਕਦੇ ਹੋਏ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਆਸਮਾਂ ਬਾਰਦ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਲਵਕਤ ਮੀ ਗੋਇਦ ਜ਼ਮੀਂ।

ਈਂ ਦੋ ਸ਼ਾਹਿਦ ਅਜ਼ ਪਏ ਤਸਦੀਕ ਮਨ ਉਸਤਾਦਹ ਅੰਦ।

(ਅਰਥ : ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਚਮਤਕਾਰ ਵਰਸਾਏ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨੇ ਚੀਕ ਚੀਕ ਕੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਲਈ ਖੜੇ ਹਨ। ਅਨੁਵਾਦਕ।)

ਚਿਰ ਹੋਇਆ ਕੁਸੂਫ਼ੋ ਖੁਸੂਫ਼ (ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਚੰਨ ਦਾ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਗਣਾ) ਰਮਜ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੱਜ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋਇਆ। ਹਦੀਸਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਾਊਨ (ਪਲੇਗ) ਵੀ ਫੈਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚਮਤਕਾਰ ਮੇਰੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਜਿਸਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਵਰਨਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਕਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਂ (ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਮਾਮ ਜਾਂ ਅਵਤਾਰ) ਹਾਂ। ਰੱਬ ਮੇਰੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੈ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਅਤੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਕ ਤੇਜ਼ ਤਲਵਾਰ ਵਾਂਗ ਖੜਾ ਹੈ । ਮੈਂਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ੋਖੀ (ਗੁਸਤਾਖੀ) ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਖੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਨਿਰਾਦਰ ਤੇ ਨਿਰਲਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਗਾ । ਦੇਖੋ ! ਮੈਂ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਜਿੰਮੇ ਸੀ । ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਲਿੱਖ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਪਰ ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਲਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੀ ਉਹ ਮੇਰੇ ਇਕ ਮਿਤੱਰ ਦੀ ਇਜ਼ਤਿਹਾਦੀ (ਬਹੁਤ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹਲ ਕੱਢਣਾ) ਗ਼ਲਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਮੈਂ ਅਤਿਅੰਤ ਦਿਲ ਦੀ ਢੂੰਘਿਆਈ ਨਾਲ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਘਟਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਬਾਤ ਸਤੰਬਰ 1898 ਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਜਮਾਦੀ ਉਲ ਅਵੱਲ 1316 ਹੈ । ਮੇਰੇ ਇਕ ਮਿਤੱਰ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਕ ਨੇਕ, ਸਾਦਾ ਤੇ ਸੰਜਮੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਨੇਕ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਬਾਕੀ ਰੱਬ ਜਾਣਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਗ਼ਲਤੀ ਦੀ ਸੱਟ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਹ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਝੱਲ ਕੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਇਕ ਮਿਤੱਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਕਾਦੀਆਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਹਾਮ ਮੈਂਨੂੰ ਸੁਣਾਏ । ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਂਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦਾ ਬਲ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਪਰ ਉਹਨਾ ਨੇ ਇਹਨਾ ਇਲਹਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਇਹ ਵੀ ਸੁਪਨਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੈਅਤ (ਦੀਖਿਅਤ ਹੋਣਾ) ਕਿਉਂ ਕਰਾਂ ਸਗੋਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਬੈਅਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਸੁਪਨੇ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮੈਂਨੂੰ ਮਸੀਹ ਮਉਦ ਨਹੀਂ ਮਨਦੇ । ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਹਕੀਕੀ ਇਮਾਮਤ ਤੋਂ ਬੇਖ਼ਬਰ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਨੇ ਇੱਛਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਹਕੀਕੀ ਇਮਾਮਤ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂ । ਮੈਂ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਾਂ ਅਤੇ ਬੈਅਤ (ਦੀਖਿਅਤ ਹੋਣ) ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਵਰਨਣ ਕਰਾਂ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਸੱਚੇ ਇਮਾਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸਨੂੰ ਬੈਅਤ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਿੱਖ ਚੁਕਾ ਹਾਂ । ਰਹੀ ਹਕੀਕਤ ਬੈਅਤ ਦੀ, ਸੋ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਬੈਅਤ' ਦਾ ਸ਼ਬਦ 'ਬੈਅ' ਦਾ ਧਾਤੂ ਹੈ ਅਤੇ 'ਬੈਅ' ਉਸ ਆਪਸੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਦੂਜੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਬੈਅਤ ਤੋਂ ਇਹ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੈਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨਫ਼ਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸਣੇ ਇਕ ਰਾਹਬਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵੇਚੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਕੀਕੀ ਮਆਰਫ਼ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਬਰਕਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਜੋ ਮਆਰਫ਼ ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਬਬ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਨਾਲ ਹੋਣ । ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੈਅਤ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਤੋਬਾ (ਪਸਚਾਤਾਪ) ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਤੋਬਾ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਹ ਮਆਰਫ਼, ਬਰਕਤਾਂ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੰਤਵ ਹਨ ਜੋ ਹਕੀਕੀ ਤੋਬਾ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਹਨ । ਬੈਅਤ ਦਾ ਮੂਲ ਮੁਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਫ਼ਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਹਬਰ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਦੇਕੇ ਉਹ ਗਿਆਨ, ਮਆਰਫ਼ ਤੇ ਬਰਕਤਾਂ ਉਸਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਲਵੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨਾਲ ਈਮਾਨ ਅਤੇ ਮਆਰਫ਼ ਵਧੇ ਅਤੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਸੰਬੰਧ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ । ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਸਾਰਕ ਨਰਕ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋਕੇ ਪਰਲੈਂ ਦੇ ਨਰਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਨਸੀਬ ਹੋਵੇ । ਸੰਸਾਰਕ ਨੇਤਰਹੀਨਤਾ ਤੋਂ ਸਵਸਥ ਹੋਕੇ ਅੰਤ ਦੀ ਨੇਤਰਹੀਨਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਅਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ ਬੈਅਤ ਦੇ ਫਲ ਦੇਣ ਯੋਗ ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਅਨਿਆਏ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਉਸਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰੇ । ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਓ !! ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਮਆਰਫ਼, ਹਕਾਇਕ (ਸਚਾਈਆਂ) ਤੇ ਆਕਾਸ਼ੀ ਬਰਕਤਾਂ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਤੇ ਪਿਆਸੇ ਹਾਂ ਇਕ ਸਾਗਰ ਪੀ ਕੇ ਵੀ ਰੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੌਖਾ ਢੰਗ ਹੈ ਕਿ ਬੈਅਤ ਦੇ ਮੰਤਵ ਤੇ ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਫ਼ਲਾਸਫ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਹ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰ ਲਵੇ । ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ,

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਮਆਰਫ਼ ਤੇ ਆਕਾਸ਼ੀ ਬਰਕਤਾਂ ਹੋਣ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਉਹ ਗਿਆਨ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜੋ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਤਾਂ ਬਿਸਮਿਲੱਹ, ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਾਡੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦਾ ਹੱਥ ਲੈ ਲਵੇ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਮਆਰਫ਼, ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਅਤੇ ਆਕਾਸ਼ੀ ਬਰਕਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੇ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤਾ ਕਸ਼ਟ ਦੇਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਡੇ ਮੁਲਹਿਮ (ਇਲਹਾਮ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ) ਮਿਤੱਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਲਸੇ ਵਿੱਚ ਸੂਰਤ ਅਖਲਾਸ ਦੀਆਂ ਹੀ ਕਹੀਕਤਾਂ ਤੇ ਮਆਰਫ਼ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦੇਣ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰ ਗੁਣ ਵੱਧ ਕੇ ਅਸੀਂ ਬਿਆਨ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾ ਦੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੋਵਾਂ ਗੇ ।

ਨਦਾਰਦ ਕਸੇ ਬਾ ਤੂ ਨਾ ਗੁਫ਼ਤਰ ਕਾਰ ।

ਉ ਲੇਕਿਨ ਚੂ ਗੁਫ਼ਤੀ ਦਲੀਲਸ਼ ਬਯਾਰ ।

ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਆਪ ਦੇ ਕੋਲ ਉਹ ਹਕਾਇਕ, ਮਆਰਫ਼ ਤੇ ਬਰਕਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਚਮਤਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੈਂ ਕੀ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਆਪਦੀ ਬੈਅਤ ਕਰੇਗੀ । ਕੋਈ ਅਤਿਅੰਤ ਬਦਜ਼ਾਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰੇ । ਪਰ ਮੈਂ ਕੀ ਆਖਾਂ ਅਤੇ ਕੀ ਲਿੱਖਾਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਆਪਦੇ ਲਿੱਖੇ ਹੋਏ ਇਲਹਾਮ ਸੁਣੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਥਾਈਂ ਸਰਫ਼ੀ ਤੇ ਨਹਵੀ (ਵਿਆਕਰਣ ਦਾ ਉਹ ਭਾਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।) ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ । ਆਪ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋਵੋ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਤੇ ਮੁਫ਼ਲਿਸੀ ਨਾਲ ਧਾਰਮਕ ਨਸੀਹਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਲਹਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਗਿਆਨੀ ਤੇ ਅਨਜਾਣ ਦੇ ਇਲਹਾਮੀ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹਵੀ ਸਰਫ਼ੀ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਲਹਾਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਖੰਡਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਇਹ ਇਕ ਅਤਿਅੰਤ ਸੂਖਮ ਮਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਵਿਸਥਾਰ ਲੋਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਸ ਸਮੇਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਸੁਣਕੇ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ਕ ਮੁਲਾ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਵਿਵਸ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰੂਹਾਨੀ ਫ਼ਲਾਸਫ਼ੀ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦਖਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਿਮਨ ਦਰਜੇ ਦਾ ਇਲਹਾਮ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੱਬ ਦੇ ਨੂਰ ਦੀ ਪੂਰਨ ਚਮਤਕਾਰ ਦੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਲਹਾਮ ਤਿੰਨਾਂ ਦਰਜਿਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਿਮਨ, ਮੱਧ ਤੇ ਉੱਚ। ਬਹਿਰ ਹਾਲ ਮੈਂਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਮਿੰਦਿਆਂ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਮਾਣਯੋਗ ਮਿਤੱਰ ਕਿਸੇ ਉਪਦ੍ਰਵੀ ਖੁਸ਼ਕ ਮੁਲਾ ਨੂੰ ਇਹ ਇਲਹਾਮ ਜੋ ਕਿ ਖੰਡਨ ਯੋਗ ਹਨ ਨਾ ਸੁਣਾ ਦੇਣ ਕਿ ਉਹ ਖਾਮਖਵਾਹ ਹਾਸਾ ਠੱਠਾ ਕਰੇਗਾ। ਜੋ ਇਲਹਾਮ ਹਕਾਇਕ ਮਆਰਫ਼ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਂ ਮੁਖਾਲਫ਼ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ। ਸਗੋਂ ਲਾਭ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਣ ਦਾ ਸੰਦੇਹ ਹੈ। ਮੈਂ ਈਮਾਨ ਤੇ ਸਚਾਈ ਨਾਲ ਕਸਮ ਖਾਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮਿਤੱਰ ਤਵੱਜਹ ਇਲੱਲਾਹ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ⁴। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਦਿਲ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਵਧੇਗੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਲਹਾਮ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਧੇਗਾ। ਇਹੋ ਭੇਦ ਹੈ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਵਹੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਹੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਮਆਰਫ਼, ਵਿਸਥਾਰ ਤੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਧਕੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵਹੀ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਮਆਰਫ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਆਂ। ਮੇਰੇ ਮਿਤੱਰ ਇਹ ਵੀ ਰੇਤੇ ਰੱਖਣ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ

⁴ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਮਿਤੱਰ ਬਹੁਤੀ ਤਵੱਜਹ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹਨਾਦੇ ਇਲਹਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਰੰਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬੈਅਤ' ਇਕ ਖ਼ਰੀਦ ਫ਼ਰੋਖ਼ਤ (ਲੈਣ ਦੇਣ) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਲਫ਼ੀਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਮਿਤੱਰ ਫ਼ਾਜ਼ਲ ਮੌਲਵੀ ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਸਾਹਬ ਪਰਵਰਨਾਂ ਸਮੇਂ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੇ ਮਆਰਫ਼ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੈਂਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਹਜ਼ਾਰਵਾਂ ਭਾਗ ਵੀ ਮੇਰੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮਿਤੱਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਸਕਣ। ਉਸਦਾ ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਲਹਾਮੀ ਢੰਗ ਅਜੇ ਨਾਕਸ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਨਤਾ ਨਕਾਰਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਖੋਜਕਾਰ ਤੋਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਸੁਣਨ ਦਾ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੌਕਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ⁵। ਆਪ ਰੱਬ ਕਰਕੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਆਪਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੈਅਤ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਬੈਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਮਰਦ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੌਲਵੀ ਹਾਫ਼ਜ਼ ਹਾਜੀ ਨੂਰੁੱਦੀਨ ਸਾਹਬ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਫ਼ਸੀਰਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕੁਰਆਨੀ ਮਆਰਫ਼ (ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ) ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਪਨੂੰ ਬੈਅਤ ਲੈਣ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦਾ ਸਿਪਾਰਹ (ਇਕ ਭਾਗ) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

⁵ ਅਸੀਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਆਪ ਉੱਪਰ ਖ਼ੁਦਾਦਾਦ ਸੋਮੇਂ ਖੁੱਲ ਜਾਣ। ਪਰ ਅਜੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੇ ਸੁਵੱਪਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਰੂਪਕ ਤੇ ਕਲਪਿਤ ਗੱਲਾਂ ਗ਼ਾਲਬ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਆਪਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਸਾਨ੍ਹ ਰਾੜ੍ਹ ਲਈ ਹੈ। ਮੁਜੱਦਿਦ ਸਾਹਬ ਸਰਹਿੰਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਸਫ਼ (ਸੁਵੱਪਨ ਦ੍ਰਿਸ਼) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫ਼ਲਸਵਰੂਪ ਖਲੀਲੁਲੱਹ ਦਾ ਮਰਤਬਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਸ਼ਾਹ ਵਲੀਉਲੱਹ ਸਾਹਬ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਭਵਤਾ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਬੈਅਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਸਬਬ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਪੈਰੁਵੀ ਕੀਤੀ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੀ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਤੇ ਸਚਾਈ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾ ਦੇਣ । ਇਹ ਲੋਕ ਦੀਵਾਨੇ ਜਾਂ ਮੂਰਖ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਹੀ ਬੈਅਤ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਹਿਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ । ਜੇਕਰ ਆਪ ਹਜ਼ਰਤ ਮੌਲਵੀ ਸਾਹਬ ਦੀ ਪੈਰੂਵੀ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਆਪ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ । ਆਪ ਸੋਚੋ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਨਣ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਹਬ ਜੋ ਘਰਬਾਰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਟ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕੀ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਇਸ ਕਸ਼ਟ ਨੂੰ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ? ਸਾਡੇ ਸਜੱਣ ਤੇ ਮਿਤੱਰ ਮੁਲਹਿਮ ਸਾਹਬ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਅੰਤ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਲਹਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਲਵੀ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਕੁਰਆਨੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦਿਖਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚਮਕਾਰ ਨਾਲ ਨੂਰੁਦੀਨ ਜਿਹੇ ਆਸ਼ਿਕੇ ਕੁਰਆਨ ਦੀ ਬੈਅਤ ਲੈ ਲੈਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਆਪ'ਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੈ । ਕੀ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਇਲਹਾਮੀ ਵਾਕਾਂ ਨਾਲ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਅਧਿਕਤਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮਰਤਬਾ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਮਾਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਏ । ਪਿਆਰੇ ਸਜੱਣ ! ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਫਿਰ ਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਹਜ਼ਾਰ ਨੁਕਤਾਏ ਬਾਰੀਕ ਤਰ ਜ਼ਮੂ ਈਜਾਸਤ ।

ਨ ਹਰ ਕਿ ਸਰ ਬਤਰਾਸ਼ਦ ਕਲੰਦਰੀ ਦਾਨਦ ।

ਮੇਰੇ ਮੁਲਹਿਮ ਸਜੱਣ ! ਇਸ ਧੋਖੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹਿਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ'ਤੇ ਇਲਹਾਮੀ ਵਾਕ ਅਧਿਕਤਰ ਉਤਰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਸੱਚ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਹਿਮ ਇੰਨੇ ਹਨ ਕਿ ਕਈਆਂ ਦੇ ਇਲਹਾਮਾਂ ਦੀ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਬਣਦੀ ਹੈ । ਸਯੱਦ ਅਮੀਰ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਕੁਝ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਇਲਹਾਮਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪੰਨਾ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੇ ਇਕ ਅਖੱਰ ਵੀ ਅਰਬੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪੜਿਆ ਅਤੇ ਅਰਬੀ ਵਿੱਚ ਇਲਹਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਅਤਿਅੰਤ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਇਲਹਾਮ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । 28 ਸਤੰਬਰ 1898 ਈ. ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਇਲਹਾਮ ਮੈਂਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਈ ਫ਼ਤਿਹ ਮੁਹਮੱਦ ਬੁਜ਼ਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੇ । ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਈ ਮੁਲਹਮ ਸਾਡੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ੂਦ ਹਨ । ਇਕ ਲਹੌਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਇਲਹਾਮਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਇਮਾਮੁਜ਼ਮਾਂ (ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ) ਦੀ ਬੈਅਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਮੈਂਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੈਅਤ ਨਾਲ ਉਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬੈਅਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੂਹਾਨੀ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਤੇ ਈਮਾਨ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹੈ । ਹੁਣ ਦੱਸੋ ਕਿ ਆਪ ਬੈਅਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਗਿਆਨ ਸਿਖਾਓਗੇ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਕੁਰਆਨੀ ਹਕਾਇਕ ਬਿਆਨ ਕਰੋਗੇ । ਆਪਜੀ ਆਓ ਅਤੇ ਇਮਾਮਤ ਦੇ ਜੋਹਰ (ਚਮਤਕਾਰ) ਦਿਖਾਓ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੈਅਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਹਜ਼ਰਤੇ ਨਾਸਿਹ ਗਰ ਆਏਂ ਦੀਦਹ ਵ ਦਿਲ ਫ਼ਰਸ਼ੇ ਰਾਹ ।

ਪਰ ਕੋਈ ਮੁੜਕੋ ਤੋ ਸਮਝਾਏ ਕਿ ਸਮਝਾਏਂਗੇ ਕਿਆ ।

ਮੈਂ ਡੰਕੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਰੱਬ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਇਮਾਮਤ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੱਜੋਂ ਹੈ । ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਇਮਾਮਤ ਦੇ ਇਹਨਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮੈਥੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਬੈਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ । ਪਰ ਰੱਬ ਦੇ ਵਾਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ, ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਅੱਜ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਬ੍ਰਾਹੀਨ ਅਹਮਦੀਆ’ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਲਹਾਮ ਦਰਜ ਹੈ :

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

الرَّحْمَنُ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ۖ نُفِذَ قَوْمًا مَّا أَنْذَرَ آبَاؤُهُمْ وَلَسْتَبِينَ سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ ۚ قُلْ
إِنِّي أُمَرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ

ਇਸ ਇਲਹਾਮ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਰੱਬ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਗਿਆਨ ਬਖਸ਼ੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਅਵੱਲਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਰਖਿਆ । ਮੈਂਨੂੰ ਸਾਗਰ ਵਾਂਗ ਮਆਰਫ (ਅਧਿਆਤਮਕ ਗਿਆਨ) ਤੇ ਸੱਚਾਈਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਲਹਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਆਰਫ ਤੇ ਇਲਾਹੀ ਤੇ ਕੋਈ ਮੁਹਬੱਤੇ ਇਲਾਹੀ ਤੇਰੀ ਮਆਰਫ ਤੇ ਮੁਹਬੱਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਲਈ ਰੱਬ ਖਾਤਰ ਮੈਂ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਮੈਂਨੂੰ ਕੁਬੁਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਰਮਿੰਦਿਆਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਰੱਬ ਦੇ ਤਰਕ ਹੋਣ ਹੈ । ਹੇ ਮਿਤੱਰ ! ਕੋਈ ਕੰਮ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਬਿਨਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਮੈਂਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅੰਗੇਜ਼ ਹਾਕਮ ਕੋਲ ਇਕ ਖਾਨਦਾਨੀ ਮਨੁੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਾਏ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਹ ਇਕ ਮੂਰਖ ਸੀ ਉਰਦੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ । ਉਸ ਅੰਗੇਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕੋਣ ਕਰੇਗਾ । ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਅਰਦਲੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੋਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ । ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰੱਬ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਅਲੱਹੁ ਆਲਾਮੁ ਹੈਸੁ ਯਜ਼ਾਲੁ ਰਸਾਲਾਤੁਹੁ

اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ (الأنعام 125)

ਕੀ ਜਿਸਦੇ ਕੋਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਨ ਤੇ ਮਿਤੱਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਬੁਵੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਉਸਦੇ ਸੁਪੁਰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਉਸਦੀ ਇਹੋ ਸ਼ਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਇਲਹਾਮੀ ਵਾਕ ਉਸਦੇ ਕੱਛ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾ ਸਬੂਤ ਦੇ । ਕੀ ਕੌਮ ਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਸ ਤੋਂ ਤਸਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਇਕ ਸਾਹਬ ਤੇ ਸਜੱਣ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਮੁਲਹਮ ਮਿਤੱਰ ਤੋਂ ਖਿਮਾ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਲਿੱਖੀਆਂ ਹਨ । ਮੈਂ ਇਸ ਸਜੱਣ ਮਿਤੱਰ ਨਾਲ ਦਿਲ ਨਾਲ ਮੁਹਬੱਤ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੱਬ ਉਹਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ।

ਫ਼ਕਤ

ਖ਼ਾਕਸਾਰ

ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਅਜ਼ ਕਾਦੀਆਂ

ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

ਮੌਲਵੀ ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਸਾਹਬ ਦਾ ਪਤੌਰ ਇਕ ਮਿਤੌਰ ਦੇ ਨਾਂ⁶

ਬਿਸਮਿਲੱਹ ਹਿਰੱਹਿਮਾ ਨਿਰੱਹੀਮ ਅਲਹਮਦੁ ਲਿ ਵਲੀਯਿੱਹੀ ਵਸੱਲਾਤੁ
ਵਸੱਲਾਮੁ ਅਲਾ ਨਬੀਯਿੱਹੀ
ਦੇ ਬਾਦ

ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਵੱਲੋਂ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਨਸਰੁਲੱਹ ਖਾਨ ਨੂੰ ਮੁਹਬੱਤ ਭਰਿਆ
ਅਸੱਲਾਮੁ ਅਲੈਕੁਮ ਵ ਰਹਿਮਾਤੁਲੱਹਿ ਵ ਬਰਾਕਾਤੁਹੁ
ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤਹਰੀਕ (ਫੁਰਣਾ ਆਇਆ) ਹੋਈ ਕਿ
ਕੁਝ ਮਨ ਦੀ ਵਿਥਿਆ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹਾਮੀ
ਬਣ ਜਾਓ । ਇੰਨ੍ਹੀ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਤਹਰੀਕ ਸੱਖਣੀ ਤੇ ਬੇਅਰਥ ਨਹੀਂ
ਹੋਵੇਗੀ, ਤੜਫਦਾ ਮਨ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਹੀਂ
ਦਿਆ ਕਰਦਾ ।

ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਬ ! ਮੈਂ ਵੀ ਆਦਮ ਦਾ ਪੁਤੌਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ
ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਗਰਭ'ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹਾਂ । ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ,
ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਤੇ ਤੜਪ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇ । ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਗਰਭ'ਚੋਂ
ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਰੋਗ ਉਸਨੂੰ ਰੰਬੜ ਨਾ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸੰਗਦਿਲ
ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਮੇਰੀ ਅਤਿਅੰਤ ਕੋਮਲ ਮਨ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਬੁਢੇਪੇ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚ
ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਹੈ (ਰੱਬ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੱਖੇ ਤੇ ਆਪ ਸਹਾਈ

⁶ ਇਸ ਪਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਪੈ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਲਵੀ ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਸਾਹਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਮਿਤੌਰ ਨੂੰ ਲਿੱਖਿਆ ਸੀ, ਸੋ ਮੈਂ ਇਕ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੋਵੇ), ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰੇ ਭਾਈ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧ ਵੀ ਚੰਗੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਮੈਂ ਪੱਥਰ ਦਾ ਕਲੇਜਾ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮਹੀਨੇ ਲੰਘ ਗਏ ਪੂਨੀ ਰਮਾਏ ਬੈਠਾ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੁਦਾਈ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਅਕਲ ਟਿਕਾਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਂ ਨਾਸਮਝ ਪੈਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਹਾਂ ਜਾਂ ਮੈਂ ਵਿਭਚਾਰੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਅਪਣੇ ਮੁਹੱਲੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹਾਂ । ਜਾਂ ਕੀ ਮੈਂ ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਢਿੱਡ ਖਾਤਰ ਨਿਤ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਬਹਿਰੂਪੀਆ ਕਲੰਦਰ ਹਾਂ । ਰੱਬ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਅਲੱਹ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਇਹਨਾ ਸਾਰਿਆਂ ਐਬਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਕ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਪਰ ਰੱਬ ਜਿਸਨੂੰ ਚਾਹੇ ਪਾਕ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾ ਸਾਰਿਆਂ ਸੰਬੰਧਾਂ ਉੱਪਰ ਗ਼ਾਲਬ ਆ ਗਈ ਹੈ । ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਪਧੱਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਇਕ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ, ਇਮਾਮੁਜ਼ੱਮਾਂ (ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਯੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ) ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ । ਅਲੱਹ ਅਲੱਹ ਇਹ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਕੁਦਰਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਤਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਆਪ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਅਲੱਹ ਦੀ ਕਿਤਾਬ (ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼) ਦੇ ਮੁਆਰਫ਼ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਲੱਹ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮੈਂਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸੁਗਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਫਿਰ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਕੀ ਸਿੱਖਦਾ ਹਾਂ । ਕੀ ਉਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਗਲ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਬਣਨਾ ਮੇਰੀ ਆਤਮਾ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਨਫ਼ਸ ਨੂੰ ਬਹਿਲਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ । ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਵਲੱਹ, ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਾ, ਜੁੱਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿੰਬਰ ਉੱਪਰ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਆਚਰਨਕ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰਕੋਪ ਤੋਂ ਡਰਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਨਫ਼ਸ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਮੈਂਨੂੰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਮਲਾਮਤਾਂ ਕਰਦਾ ਕਿ :

(لَمْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ الصّف 4-3)

ਲਿਮਾ ਤਕੁਲੂਨਾ ਮਾ ਲਾ ਤਫ਼ਆਲੂਨ, ਕਾਬੁਰਾ ਮਕਤਨ ਇੰਦਲਾਹਿ ਅਨ ਤਕੁਲੂ
ਮਾ ਲਾ ਤਫ਼ਆਲੂਨ ।(ਸਫ਼ 3-4)

ਮੈਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਆਉਂਦਾ ਪਰ ਆਪ ਨਾ ਰੋਂਦਾ । ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਕਰਮਾ ਅਤੇ ਦੁਰਵਚਨਾ ਤੋਂ ਮੋੜਦਾ, ਪਰ ਆਪ ਨਾ ਹਟਦਾ । ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ, ਪਖੰਡੀ, ਸਵਾਰਥੀ ਤੇ ਫ਼ਰੇਬੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੇਰਾ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਮੇਰਾ ਮਨ ਜੱਦ ਕਦੇ ਰਤਾ ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਘੇਰਕੇ ਆਉਂਦੇ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਰਗ ਦਿਖਾਈ ਨ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਈਮਾਨ ਅਜਿਹੇ ਝੂਠੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਮਾਂ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਨਾ ਦਿੰਦਾ । ਅੰਤ ਇਸ ਖਿੱਚ ਧੂਹ ਨਾਲ ਮਨ ਦੀ ਨਿਰਬਲਤਾ ਦੇ ਰੋਗ ਨਾਲ ਰੋਗੀ ਹੋ ਗਿਆ । ਕਈ ਵਾਰ ਪੱਕਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪਰਵਚਨ ਕਰਨਾ ਉਕਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿਆਂ । ਫਿਰ ਫਿਰ ਵੱਧ ਵੱਧ ਕੇ ਸਦਾਚਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ । ਅਹਯਾਉਲ ਉਲੂਮ, ਅਵਾਰਿਫੁਲ ਮੁਆਰਿਫ, ਫਤੁਹਾਤੇ ਮੱਕੀਆ ਦੇ ਚਾਰੇ ਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਗੌਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ । ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਰੂਹ (ਆਤਮਾ) ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਹੈ । ਬਚਪਨੇ ਤੋਂ ਸਗੋਂ ਅਨਜਾਣ ਪੁਣੇ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਪਾਕ ਤੇ ਵੱਡਿਆਈ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਮੈਂਨੂੰ ਇੰਨ੍ਹੀ ਉਨਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਭਾਵ ਗਿਆਨ ਤਾਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਵਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਸਾਧਨ ਤੇ ਚੁਟਕਲੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਿਲ ਗਏ । ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਿਮਾਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ । ਅੰਤ ਬਹੁਤ ਝੂਝਣ ਮਗਰੋਂ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਖੋਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਜਾਂ ਉਸ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੋਮੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਅੰਦਰ ਦੇ ਮਲ ਨੂੰ ਧੋ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਮੈਲ ਉਤਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ । ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਖ਼ਾਤਾਮੁਲ ਅੰਬਿਆ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਬਾ ਕਰਾਮ ਨੂੰ ਸਦਾਚਾਰਕ ਮੰਜ਼ਲਾਂ 23 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰ ਲੰਘਾਈਆਂ । ਕੁਰਆਨ ਗਿਆਨ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪ ਉਸਦੇ ਸੱਚੇ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਨ । ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਤੇ ਵੱਡਿਆਈ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਮਨਾਂ'ਚ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਇਆ ਸਗੋਂ ਹਜ਼ੂਰੇ ਪਾਕ (ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਸਤਫ਼ਾ) ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੇ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਅਮਲਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ, ਲਾਸਾਨੀ ਆਚਰਣ, ਹੋਰਨਾ ਆਕਾਸ਼ੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਅਵਿਨਾਸ਼ੀ ਸਿੱਕਾ ਆਪਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਉੱਪਰ ਜਮਾਇਆ । ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸਦੈਵ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਮੰਜ਼ੂਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਧਰਮ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰਨਾ ਧਰਮਾਂ ਵਾਂਗ ਕਿੱਸਿਆਂ ਤੇ ਫ਼ਸਾਨਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਤਨ ਜੰਤਰੀ ਬਣ ਜਾਏ । ਇਸ ਪਾਕ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਜੀਉਂਦੇ ਨਮੂਨੇ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਕਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿਮਾਨ ਖੁਦਾ ਦੇ ਕੁਰਆਨੇ ਕਰੀਮ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ । ਇਸੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੇ ਯੁੱਗ (ਸਮੇਂ) ਵਿੱਚ ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮਹੁੰਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨੇ ਲਈ ਗਵਾਹ ਬਣ ਜਾਏ । ਮੈਂ ਜੋ ਕੁਝ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮਾਨ ਯੋਗ ਸੱਚੇ ਇਮਾਮ ਹਜ਼ਰਤੇ ਅਕਦਸ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਪਾਕ ਵਜੂਦ ਦੀ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਜ਼ਰੂਰਤ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਵਜਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸਨ । ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਹਿਰੀਕਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹਜ਼ਰਤ ਅਕਦਸ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ “ਜ਼ਰੂਰਤੇ ਇਮਾਮ” ਉੱਪਰ ਪਰਸੋਂ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਰਸਾਲਾ ਲਿੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਨੇਕੀ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤਿ ਨੂੰ, ਆਪਦੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਦਰਸ (ਪਰਵਚਨ) ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਨੂੰ, ਆਪ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ’ਤੇ ਆਪ ਦੇ ਨੇਕ ਦਿਲ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਦੇ ਰੋਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਰ (ਅੰਤਰਆਤਮਾ) ਅਤੇ ਸਾਦਾ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ । ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ । ਜਿਸ ਜੀਉਂਦੇ ਈਮਾਨ ਨੂੰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ । ਮੈਂ ਉਸ ਮਹਾਨ ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੱਬ ਦੀ ਕਸਮ ਖਾਕੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹੋ ਈਮਾਨ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹਮੱਦ ਰਸੂਲੁੱਲੱਹ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਦੇਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਹੁਣ ਇਸ ਭਲੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਿਆਨਕ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਏ । ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਡਰ ਛੱਡ ਦਿਓ ਅਤੇ ਰੱਬ ਖ਼ਾਤਰ ਸਭ ਤਿਆਗ ਦਿਓ, ਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖੋ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ ।

ਵਸੱਲਾਮ ।

ਆਜਿਜ਼ ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ

ਕਾਦੀਆਂ

ਮਿਤੀ — 1 ਅਕਤੂਬਰ 1898 ਈ.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ مُحَمَّدٌهُوَ نَبِیُّ عَلَی رَسُوْلِهِ الْکَرِیْمِ

ਬਿਸ ਮਿਲੱਹਿਰੱਹਮਾ ਨਿਰੱਹੀਮ ਨਹਮੁਦੁਹੁ ਵ ਨੁਸੱਲੀ ਅਲਾ ਰਸੂਲਿਹਿਲ ਕਰੀਮ ।

ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਸ਼ਾਨ

(ਚਮਤਕਾਰ)

صا دق را هر دم مدد آید ز رب العالمین   صادق را دست حق باشد نهان در آستین
 هر بلا که آسمان بر صادق آید فرود   آخرش گردد نشانی از برای طالبین
 ਸਿਦਕੇ ਰਾ ਹਰਦਮ ਮਦਦ ਆਇਦਜ਼ ਰਬੱਲ ਆਲਾਮੀਨ ।
 ਸਾਦਕਾਂ ਰਾ ਦਸਤੇ ਹੱਕ ਬਾਸ਼ਦ ਨਿਹਾਂ ਦਰ ਆਸਤੀਂ ।
 ਹਰ ਬਲਾ ਕਜ਼ ਆਸਮਾਂ ਬਰ ਸਾਦਕੇ ਆਇਦ ਫ਼ਰੂਦ ।
 ਆਖਰਸ਼ ਗਰਦ ਵ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਅਜ਼ ਬਰਾਏ ਤਾਲਬੀਂ ।

ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਨਾਮਸਭ ਦੁਸ਼ਮਨ ਡਾਕਟਰ ਕਲਾਰਕ ਦੇ ਮੁਕਦੱਮੇ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕਦੱਮੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੇਖਕ ਦੀ ਜਾਨ ਤੇ ਇਜ਼ਤ ਉੱਪਰ ਸੀ । ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਕਠਨ ਜਤਨਾ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਚੁਕਣੀ ਪਈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਹਾਰ ਸਗੋਂ ਉਸ ਮੁਕਦੱਮੇ ਬਾਰੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ (ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ) ਵੀ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ਵਸਤ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨ੍ਹਾ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਬਦਗੁਮਾਨੀ ਅਤੇ ਕਾਹਲੀ ਕਰਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਹਾਰ ਵੀ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣੀ ਪਈ । ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਇਹਨਾ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਮੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨੀਯਮ ਪੂਰਬਕ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਇਸ ਲੇਖਕ ਉੱਪਰ ਮੁਬਲਗ ਇਕ ਸੌ ਸਤਾਸੀ ਰੁਪਏ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਅੱਠ ਆਨੇ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਲਗਾਕੇ ਉਸਦੀ ਮੰਗ ਹੋਈ । ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ (ਅਕਲਮੰਦ ਆਪੇ ਹੀ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ) ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਖਾਲੀ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਬਦਲਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ । ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭੈੜਾ ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਮਨੁੱਖ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਣ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਫਲਤਾ ਅਪਣੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਮਕੱਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਗੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਦਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਇਸ ਭੈੜੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮੁਰਾਦ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਤਹਿਕੀਕ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮਿਤੀ 17 ਸਤੰਬਰ 1898 ਨੂੰ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਇਸ ਮੁਕਦਮੇ ਦੇ ਅਚਨਚੇਤ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਇਹ ਵੀ ਇਲਾਹੀ ਹਿਕਮਤ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ, ਇਜ਼ੱਤ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ ਤਿੰਨਾ ਹੀ ਢੰਗਾ ਨਾਲ ਤੇ ਤਿੰਨਾ ਹੀ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਏ । ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ੱਤ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਕਲਾਰਕ ਦੇ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹੀ ਮਦਦ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਪਰ ਮਾਲ ਬਾਰੇ ਮਦਦ ਦੀ ਗੱਲ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ । ਇਸ ਲਈ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਨੂੰ ਮਾਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਦਿਖਾ ਦੇਵੇ । ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਇਹ ਮਦਦ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਸਰਕਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਇਸ ਲਈ ਇਹੋ ਭੇਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕਦਮਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਕਲਾਰਕ ਦਾ ਮੁਕਦਮਾ ਇਸ ਲਈ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂਨੂੰ ਹਲਾਕ ਜਾਂ ਬੇਇਜ਼ੱਤ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕਾਦਰ ਕਰੀਮ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ । ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਰੱਬ ਨੇ ਜਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ੱਤ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਲਹਾਮ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਵੇਗੇ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਨਿਰਲਜ ਹੋਣਗੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਹੀ ਫ਼ਤਿਹ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹਿਣਗੇ । ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਲਹਾਮੀ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਅੰਤਲੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀ ਜਮਾਤ ਨੇ ਜਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ੱਤ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਆਸਮਾਨੀ ਚਮਤਕਾਰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਆਸਮਾਨੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਖ ਲਿਆ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਈਮਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣਿਆ । ਇਹ ਮੇਰੇ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਮੈਂਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੇਕਾਂ ਚਮਤਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੋਲਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰੱਈ ਦੇ ਕੁਬੂਲ ਕਰਨ ਵੱਲ ਉਕਾ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ । ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਮਦਦ ਉਹਨਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇ ਪਰ ਬਜਾਏ ਮਦਦ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਤਨ ਅਤੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਹੋਣਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਤਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਰਮਜ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਚੰਦ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਣ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਿਆਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਉਦ ਇਮਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੋਲਵੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧੜਕਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਹਦੀ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵੇਦਾਰ ਤਾਂ ਇਹੋ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਵੱਲ ਝੁੱਕ ਜਾਣ । ਤੱਦ ਇਸ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਅਵੱਲ ਤਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਰਮਜ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਸੂਫ਼ੇ ਖੁਸ਼ੂਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੋਵੇਗਾ ਜੱਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਗੇ । ਫਿਰ ਜੱਦ ਰਮਜ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਸੂਫ਼ੋ ਖ਼ੁਸੂਫ਼ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹਾਨਾ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੁਸੂਫ਼ੋ ਖ਼ੁਸੂਫ਼ ਹਦੀਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ । ਕਿਉਂਕਿ ਹਦੀਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇਗਾ । ਜੱਦਕਿ ਇਸ ਕੁਸੂਫ਼ੋ ਖ਼ੁਸੂਫ਼ ਵਿੱਚ ਚੰਦ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ । ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਅਠਾਈ (28) ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ । ਫਿਰ ਜੱਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਦੀਸ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ ਮੁਰਾਦ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਚੰਦ ਨੂੰ ‘ਕਮਰ’ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ । ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ‘ਹਿਲਾਲ’ ਹੈ । ਹਦੀਸ ਵਿੱਚ ‘ਕਮਰ’ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਨ ਕਿ ‘ਹਿਲਾਲ’ ਦਾ ਸ਼ਬਦ । ਇਸ ਲਈ ਹਦੀਸ ਦੇ ਇਹ ਅਰਥ ਹਨ ਕਿ ਚੰਦ ਨੂੰ ਉਸ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗੇਗਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਰਾਤ । ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਦਿਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗੇਗਾ ਅਰਥਾਤ 28 ਨੂੰ ਜੋ ਉਸਦੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਦਿਨ ਹੈ ।⁷

ਫਿਰ ਇਹ ਨਾਦਾਨ ਮੋਲਵੀ ਇਸ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੋਏ । ਫਿਰ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਇਹ ਦੂਜਾ ਉਜ਼ਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ

⁷ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਰਾਤਾਂ ਨੀਯਤ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ (13) ਚੌਦਵੀਂ (14) ਤੇ ਪੰਦ੍ਰਵੀਂ (15) ਰਾਤ । ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਚੰਦ ਗ੍ਰਹਿਣ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਰਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਲਗਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚੰਦ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਰਾਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਹਦੀਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ । ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੇ ਦਿਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਤਾਈਵਾਂ (27) ਅਠਾਈਵਾਂ (28) ਤੇ ਉਨੱਤੀਵਾਂ (29) ਬਣਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਦਿਨ ਅਠਾਈਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦਿਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆ । ਲੇਖਕ ।

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਚੰਗਾ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੱਦ ਹਦੀਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੋਈ (ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ) ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਜਿਰਹ (ਹੁਜ਼ਤਬਾਜ਼ੀ) ਕਿਸ ਸੰਦੇਹ ਉੱਪਰ, ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਜੋ ਹਦੀਸ ਦੀ ਪੱਕਿਆਈ ਲਈ ਇਕ ਠੋਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ । ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਸੱਚੇ ਦਾ ਕਲਾਮ ਹੈ । ਹੁਣ ਇਹ ਆਖਣਾ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਝੂਠਾ ਹੈ ਸਪਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਦੀਸਾਂ ਦੇ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹੋ ਉਸੂਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਦੇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਦਾ ਆਪਣੇ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਮਹਦੀ ਦੇ ਦਾਵੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਯਕੀਨੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮੁੱਖੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲੇ ਸਨ, ਉਸਨੇ ਸੱਚ ਬੋਲਿਆ ਹੈ । ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਚਾਲ ਚਲਨ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ੰਕਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਝੂਠਾ ਵੀ ਸੱਚ ਬੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹਨਫ਼ੀਆਂ (ਇਕ ਇਸਲਾਮੀ ਫ਼ਿਰਕਾ) ਦੇ ਕੁਝ ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਲਿੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਨਕਾਰ ਇੰਸਾਫ਼ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕੇਵਲ ਹੱਠ ਧਰਮੀ ਹੈ । ਇਸ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਉਤੱਰ ਮਗਰੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਆਖਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਦੀਸ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹੋ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਉਹ ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਹ ਹੋਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸਦੇ ਮਗਰੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ । ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਉਤੱਰ ਵੀ ਫੁਸਫੁਸਾ ਤੇ ਝੂਠਾ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਮਾਮ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਦੀਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਮ ਸਦੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਪਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਪਰ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪੰਦ੍ਰਾਂ (15) ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਘ ਗਏ ਅਤੇ ਕੋਈ ਇਮਾਮ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਮ ਇਹ ਉੱਤਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਕਾਫ਼ਰ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾ ਦੇਖੋ, ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਨਾ ਰੱਖੋ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣੋ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਿਲਾਂ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਪਰ ਕਿੰਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ ਕਿ ਆਸਮਾਨ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਤ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਗਈ । ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਜਿਲੱਤ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਆਕਾਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਧਰਤੀ ਸਲੀਬੀ ਗ਼ਲਬੇ ਕਾਰਣ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ । ਆਕਾਸ਼ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾਰਕੁਤਨੀ ਆਦਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਹਬ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖ਼ਸੂਫ਼ੇ ਕਸੂਫ਼ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਲੀਬੀ ਗ਼ਲਬਾ (ਅਰਥਾਤ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਉੱਪਰ ਛਾ ਜਾਣਾ) ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਗ਼ਲਬੇ ਵਿੱਚ ਮਸੀਹ ਮਉਦ ਦਾ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ । ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਬੁਖਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਦੀਸ ਮਜ਼ਹਬ ਹੈ । ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਸਾਡੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ । ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲੇਖਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜੋ ਚਮਤਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਉਸਨੇ ਵੀ ਕੁਝ ਘੱਟ ਲੱਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਰਬ ਧਰਮ ਸੰਮੇਲਨ ਅਰਥਾਤ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਧਾਰਮਕ ਜਲਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਲੇਖ ਚਮਤਕਾਰ ਵੱਜੋਂ ਗ਼ਲਬ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਲਹਾਮ ਹੋਕੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਕਾਸ਼ ! ਜੇਕਰ ਅਬਦੁਲੌਹ ਆਬਮ ਹੀ ਜੀਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਮੀਆਂ ਮੁਹਮੱਦ ਹੁਸੈਨ ਬਟਾਲਵੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਝੂਠੀਆਂ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ (ਸਮਰਥਾ) ਰਹਿੰਦੀ । ਪਰ ਆਬਮ ਵੀ ਛੇਤੀ ਮਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਗਿਆ । ਜੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਜੀਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੂੰਹ ਖੋਲਦਿਆਂ ਹੀ ਇਲਹਾਮੀ ਸ਼ਰਤ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ । ਖੁਦਾ ਤਆਲਾ ਨੇ ਇਲਹਾਮੀ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਉਮਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸਨੇ ਝੂਠਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸਨੂੰ ਕਰੜੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਫੜਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੇਤੀ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਲੱਤ ਕੁਝ ਨਾਦਾਨ ਮੌਲਵੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤੀ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਓਂ ਦੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਆਥਮ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਜਨਕ ਤੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਜੋ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਾ ਕੱਢਿਆ । ਅਤੇ ਜੱਦ ਆਥਮ ਨੂੰ ਕਸਮ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾਲਿਸ਼ (ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ) ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਸ 'ਤੇ ਉਹ ਇਨਕਾਰ ਨਾਲ ਕੰਨਾ ਉੱਪਰ ਹੱਥ ਰੱਖਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਿਦਾਇਤ ਨਾ ਮਿਲੀ । ਇਸ ਲਈ ਰੱਬ ਨੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਲੇਖਰਾਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਨੂੰ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ, ਦਿਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਅਰਥਾਤ ਕਿਵੇਂ ਮਰੇਗਾ ਸਭ ਕੁਝ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਲਈ ਪੂਰਨ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ । ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦੇ ਇਸ ਖੁੱਲੇ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਚਮਤਕਾਰ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਾ ਚੁਕਿਆ । ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਲੇਖਰਾਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿਲੱਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਮੌਕਾ ਸੀ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਇਕਰਾਰ ਲਿਖਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਝੂਠੀ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਦੰਡ ਤੇ ਜ਼ਿਲੱਤ ਦਾ ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਹਾਂ । ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਜੱਦ ਕਿ ਕਸਮਾਂ ਖਾਕੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਅਵਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਰੱਬ ਮੈਂਨੂੰ ਨਿੰਦਿਤ ਕਰਦਾ । ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਨਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਮਿਟਾ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਰੱਬ ਨੇ ਅਜਿਹਾ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਉਸਨੇ ਮੇਰੀ ਇਜ਼ੱਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ । ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੂਰਖਤਾ ਨਾਲ ਆਬਮ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਨਾਲ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ । ਕੀ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਖਾਲੀ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਬੇੜੀ ਗ਼ਰਕ ਹੋਣੀ ਸੀ ਰੱਬ ਨੇ ਕਿਉਂ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਕੇ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਮੁਹਬੱਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ । ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਕਰੜੇ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਨੇ ਰੋਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਣ ਕਰਕੇ ਬੈਅਤ ਕੀਤੀ । ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੀਆਂ ਬਟਾਲਵੀ ਸਾਹਬ ਆਪ ਸੋਚ ਲੈਣ ਕਿ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ਼ਾਅਤੁੱਸੁੰਨਹ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਝੂਠੇ ਹੋਣ ਦੇ ਲੇਖ ਲਿਖਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਦੁਨੀਆ ਉੱਪਰ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਕੋਈ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬਟਾਲਵੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ । ਕੀ ਕੁਰਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਲਿੱਖ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੋਮਨਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਾਲਬ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਕੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਜੋ ਇਕ ਕਿਣਕਾ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਮੁਖ਼ਾਲਫ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਦੰਦ ਪੀਂਹਦਾ ਸੀ ਝੂਠੀ ਨਿਕਲਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਸਪਸ਼ਟ ਫ਼ੈਸਲੇ ਮਗਰੋਂ ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਦੇ ਝੂਠਾ ਨਿਕਲਣ 'ਤੇ ਸ਼ੇਖ਼ ਮੁਹਮੱਦ ਹੁਸੈਨ ਬਟਾਲਵੀ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰ ਈਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਠੱਠੇ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਦਾ ਰੰਗ ਦੇਕੇ ਰਸਾਲੇ ਨੂੰ ਕੱਢਦਾ ਅਤੇ ਕਈ ਜਲਸੇ ਕਰਦਾ । ਪਰ ਹੁਣ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਸੱਰੀ ਨਿਕਲਣ ਉੱਪਰ ਉਸਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਇਕ ਮਹਾਨ ਕੰਮ ਨੂੰ ਇਕ ਰੱਦੀ ਚੀਜ਼ ਵਾਂਗ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨਹੂਸ (ਅਸ਼ੁਭ) ਰਸਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੇਖਰਾਮ ਦਾ ਕਾਤਲ ਇਹੋ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਮਨੁੱਖ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨ ਰਾਹੀਂ ਕਾਤਲ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਆਸਮਾਨੀ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਅਰਥਾਤ ਦੁਆਵਾਂ ਨਾਲ ਕਾਤਲ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਦਰਖਾਸਤ ਮਗਰੋਂ । ਮੈਂ ਕਦੇ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਬਦ ਦੁਆ ਕਰਾਂ ਪਰ ਇਸਨੇ ਆਪ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸਦਾ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਤਲ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੋ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਖੁਸਰੋ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਸ਼ਾਹੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਕਾਤਲ ਸਨ । ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਲੇਖਰਾਮ ਦਾ ਮੁਕਦੱਮਾ ਮੁਹੱਮਦ ਹੁਸੈਨ 'ਤੇ ਹੁਜ਼ਤ (ਤਰਕ) ਪੂਰੀ ਕਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਉਪੱਰ ਵੀ ।

ਫਿਰ ਇਸਦੇ ਬਾਦ ਡਾਕਟਰ ਕਲਾਰਕ ਦੇ ਮੁਕਦੱਮੇ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਜੋ ਅੰਤਲੇ ਨਿਰਣੈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਚੁਕੀ ਸੀ । ਇਸ ਮੁਕਦੱਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਖ ਬਟਾਲਵੀ ਨੂੰ ਉਹ ਜਿਲੱਤ ਚੁੱਕਣੀ ਪਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਸੁਭਾਗ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤਿਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਤੋਬਾ ਕਰਦਾ । ਉਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ ਚੁਕਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਕਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਕਲਾਰਕ ਦੇ ਮੁਕਦੱਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਮਦ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਈਸਾਈਆਂ ਨਾਲ ਰੱਲਕੇ ਮੇਰੀ ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਨਹੁੰਆ ਤੱਕ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਸੀ । ਅੰਤ ਮੇਰੇ ਰੱਬ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ । ਐਨ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁਰਸੀ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਉਹ ਜ਼ਿਲੱਤ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਸ਼ਰੀਫ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਇਕ ਸੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿਲੱਤ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ । ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਬ ਨੇ ਝਿੜਕਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਰਸੀ ਨ ਕਦੇ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਨ ਤੇਰੇ ਬਾਪ ਨੂੰ । ਅਤੇ ਝਿੜਕੀਆਂ ਮਾਰ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਕੇ ਪਿਛਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਧਾ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾ । ਇਸ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮੌਤ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਇਹਨਾ ਝਿੜਕੀਆਂ ਸਮੇਂ ਇਹ ਨਿਮਾਣਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਪਰ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਜ਼ਿਲੱਤ ਉਹ ਦੇਖਣ ਆਇਆ ਸੀ । ਮੈਂਨੂੰ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਲਿੱਖਾਂ । ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਉਹਨਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਅਮਲਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪੁਛਣ ਵਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲੈਣ । ਹੁਣ ਪੁਸ਼ਨ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ੁਦਾ ਤਆਲਾ ਦਾ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੋਮਨਾ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਇਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਝੂਠਿਆਂ ਅਤੇ ਦਜ਼ਾਲਾਂ(ਫਰੋਬੀਆਂ) ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਇਹ ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਕਿਉਂ ਵਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਹਮੱਦ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿਲੱਤ, ਨਿੰਦਿਆ ਤੇ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦੀ ਗਈ । ਕੀ ਖ਼ੁਦਾ ਤਆਲਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਇਹੋ ਬਰਤਾਓ ਹੈ । ਹੁਣ ਟੈਕਸ ਦੇ ਮੁਕਦੱਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਖ ਬਟਾਲਵੀ ਸਾਹਬ ਦੀ ਇਹ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਟੈਕਸ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਰਸਾਲੇ ਇਸ਼ਤੁਸੁੱਨਹ ਦੀ ਰੌਣਕ ਬਣਾਵਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲੀਆਂ ਜ਼ਿਲੱਤਾਂ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਰਦਾ ਪੈ ਸਕੇ । ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾਮੁਰਾਦ ਤੇ ਅਸਫ਼ਲ ਰਿਹਾ । ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਾ ਆਰਡਰ ਆ ਗਿਆ । ਰੱਬ ਇਸ ਮੁਕਦੱਮੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਚਾਈ ਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਦਨਸੀਬ ਤੇ ਦੁਰਵਿਚਾਰ ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਂਝਿਆਂ ਹੀ ਰਿਹਾ । ਖ਼ੁਦਾ ਤਆਲਾ ਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਾਰੀ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਿਆਪੂਰਨ ਹਾਕਮਾਂ ਉੱਪਰ ਅਸਲ ਹਕੀਕਤ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ । ਇਸ ਥਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜਨਾਬ ਮਿਸਟਰ ਟੀ ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਰੱਬ ਨੇ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਅਸਲ ਹਕੀਕਤ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ । ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਕਾਰਣਾ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਤੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇੰਸਾਫ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਕਪਤਾਨ ਡਿਗਲਸ ਸਾਹਬ ਸਾਬਕਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਕਲਾਰਕ ਦੇ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਟੀ ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ ਨੇ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੱਕ ਪਸੰਦੀ ਦੇ ਦੋ ਅਜਿਹੇ ਨਮੂਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ । ਕਿਉਂਕਿ ਕਪਤਾਨ ਡਿਗਲਸ ਸਾਹਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੁਕਦਮਾ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਫਰਯਾਦੀ ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਈਸਾਈ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਮਦਦ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵਤਾ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਦਰੀ ਸਨ । ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੁਝ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕਦਮਾ ਕਿਸ ਵੱਲੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਨਿਆਏ ਪੂਰਬਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ । ਜਿਹੜਾ ਮੁਕਦਮਾ ਹੁਣ ਮਿਸਟਰ ਟੀ ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਇਹ ਵੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਾਨੀ ਹੈ । ਪਰ ਉੱਪਰ ਵਰਨਣ ਸਾਹਬ ਨੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂ ਪੂਰਬਕ ਕੇਵਲ ਇੰਸਾਫ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਲਿਆ । ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾ ਪਰਵਰੀ, ਨੇਕਨੀਤੀ, ਉਸੂਲ ਅਤੇ ਇੰਸਾਫ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤਖ ਨਮੂਨੇ ਹਨ । ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਗੱਲ ਸੀ ਜਿਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਮਿਸਟਰ ਟੀ ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ ਦੀ ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ । ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੁਆ ਵੀ । ਇਸ ਥਾਂ ਮੁਨਸ਼ੀ ਤਾਜ ਦੀਨ ਸਾਹਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਵੀ ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ । ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਂਗ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਠੀਕ ਠੀਕ ਅਸਲੀਯਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ । ਹੁਣ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਉਹ ਮੁਕੱਮਾ ਅਰਬਾਤ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸਾਹਬ ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਬ ਦਾ ਅਖੀਰ ਹੁਕਮ ਲਿੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਨਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁੰਸ਼ੀ ਤਾਜਦੀਨ ਸਾਹਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਪਰਗਨਾ ਬਟਾਲਾ ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮੁਕੱਮਾ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਟੈਕਸ ਸੰਜੁਕਤ ਮਿਸਲ ਇਜਲਾਸ ਮਿਸਟਰ ਟੀ ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਹਾਦਰ ।

ਮਰਜ਼ੂਆ (ਪਰਤਾਇਆ ਗਿਆ) 20 ਜੂਨ 98 ਈ.

ਫ਼ੈਸਲਾ 17 ਸਤੰਬਰ 98 ਈ. ਨੰਬਰ ਬਸਤਾ ਅਜ਼ ਮੁਹਕਮਾ

ਮੁਕੱਮਾ ਨੰਬਰ 55/46

ਮਿਸਲ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਮੁਸਮੀ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਪੁਤੱਰ ਗੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ, ਜਾਤ -ਮੁਗਲ, ਵਾਸੀ - ਕਾਦੀਆ, ਤਹਿਸੀਲ - ਬਟਾਲਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ,

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਬ ਬਹਾਦਰ,

ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ,

ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਕਾਦੀਆਨੀ ਉਪੱਰ ਇਸ ਸਾਲ ਇਕ ਸੌ ਸਤਾਸੀ ਰੁਪਏ ਅੱਠ ਆਨੇ (187.50) ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਉਪੱਰ ਕਦੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ ਨਵਾਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਦਰਯਾਫ਼ਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਹਕਮੇ ਦੇ ਸੁਪੁਰਦ ਹੋਈ । ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਬਾਰੇ ਜੋ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਤਹਿਕੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਕਾਦੀਆਨੀ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮਲੂਮ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਜ਼ਰਦਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ । ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁਗ਼ਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ ਜੋ ਪਿੰਡ ਕਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿਰ ਤੋਂ ਵੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਸਦਾ ਪਿਤਾ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਇਜ਼ੱਤਦਾਰ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਦੀਆਂ ਦਾ ਰਈਸ ਸੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮਗਰ ਉਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡੀ ਹੈ । ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਤਾਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਕੋਲ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁੱਤਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਕਾਦਰ ਮਰਹੂਮ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ । ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਤਰ ਖੇਤੀ ਬਾਗ਼ ਤੇ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰੀ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਇਕ ਇਜ਼ੱਤਦਾਰ ਰਈਸ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਨਕਦੀ ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਵੀ ਛੱਡੇ ਹੋਣ । ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਤਸੱਲੀ ਬਖਸ਼ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ । ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਅਰੰਭਕ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪ ਮੁਲਾਜ਼ਮਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਕਰਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਤੋਂ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਨਕਦੀ ਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ । ਜੋ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਮਜ਼ੂਦ ਹੈ । ਪਰ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਠੋਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇ । ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਸੰਤੋਖ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਉਸਨੇ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਨੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਤ ਆਦਿ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਧਾਰਮਕ ਲੀਡਰ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ । ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਧਾਰਮਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਰਸਾਲੇ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਲ ਜਿਸ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ) ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ । ਇਸ ਫ਼ਿਰਕੇ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ 318 ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਇਜ਼ਤੱਦਾਰ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ । ਜੱਦ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦਾ ਫ਼ਿਰਕਾ ਕੁਝ ਵੱਧ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਫ਼ਤਿਹ ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਤੌਜੀਹ ਮਰਾਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਚੰਦੇ ਦੀ ਬਿਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮਦਾਂ (ਲੇਖਾ ਸ਼ੀਰਸ਼, ਵਿਭਾਗਾਂ) ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਲਈ ਚੰਦੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਦੀ ਉਸ'ਤੇ ਆਸਥਾ ਹੋ ਗਈ ਹੋਲ੍ਹੀ ਹੋਲ੍ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਚੰਦਾ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਮਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫਲਾਣੀ ਮਦ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਪਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਮਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਣ ਖਰਚ ਕਰਨ । ਸੋ, ਬਿਆਨ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਦੇ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਫ਼ਿਰਕਾ ਇਕ ਧਾਰਮਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਲੀਡਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਆਪਸੀ ਚੰਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜ ਮਦਾਂ ਦਾ ਉੱਪਰ ਵਰਨਣ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਹਨ ।

ਪਹਿਲੀ : ਮਹਿਮਾਨ ਖ਼ਾਨਾ (ਅਤਿਥਿ ਗ੍ਰਹਿ) ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਲੋਕ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੇ ਕੋਲ ਕਾਦੀਆਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੁਰੀਦ ਹੋਣ ਜਾਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਨਾ ਹੋਣ ਪਰ ਉਹ ਧਾਰਮਕ ਖੋਜ ਲਈ ਆਏ ਹੋਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਖਾਣਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿੱਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਖਤਾਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਇਸ ਮਦ ਦੇ ਚੰਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਯਾਤਰੂਆਂ, ਯਤੀਮਾਂ ਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਦੂਜੀ ਮਦ : ਮਤਬਅ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ) : ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਤੀਜੀ ਮਦ : ਮਦਰਸਾ (ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ) : ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਮਦਰਸਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਰੰਭਕ ਅਵਸਥਾ ਹੈ । ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੌਲਵੀ ਨੂਰੁੱਦੀਨ ਦੇ ਸੁਪੁਰਦ ਹੈ ਜੋ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਰੀਦ ਹੈ ।

ਚੌਥੀ ਮਦ : ਸਾਲਾਨਾ ਜਲਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਲਸੇ : ਇਸ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਜਲਸੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਜਲਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਚੰਦਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਪੰਜਵੀਂ ਮਦ : ਪਤੱਰਾਰਾਰ : ਲਿੱਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਖਤਾਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਧਾਰਮਕ ਖੋਜ ਲਈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਪਤੱਰਾਰਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਲਈ ਮੁਰੀਦਾਂ ਕੋਲੋਂ ਚੰਦਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਮਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੰਦੇ ਦਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਆਪਣੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਸਣੇ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸੁਸਾਇਟੀ ਇਕ ਧਾਰਮਕ ਸੰਗਤ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਇਸ ਫਿਰਕੇ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗਿਆਨ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੇ ਵਰਨਣ 'ਤੇ ਗੱਲ ਮੁਕਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਸਲ ਦਰਖਾਸਤ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ 'ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ 7200 ਰੁਪਏ ਉਸਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇਕੇ ਇਕ ਸੌ ਸਥਾਸੀ ਰੁਪਏ ਅੱਠ ਆਨੇ (187.50) ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਉੱਪਰ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਿਆਨ ਪਿੰਡ ਕਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੱਦ ਕਿ ਨਾਰੀਜ਼ ਆਪਣੀ ਫੇਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲ ਗਿਆ, ਲਿਆ ਗਿਆ। ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿੱਖਵਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਤਾਅਲੁੱਕਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਹੈ। ਤਾਅਲੁੱਕਾਦਾਰੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨੀ ਲਗਭਗ ਬਿਆਸੀ ਰੁਪਏ ਦੱਸ ਆਨੇ (82.60) ਦੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਅਤੇ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨੀ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ, ਤਿੰਨ ਸੌ, ਚਾਰ ਸੌ ਹੱਦ ਦਰਜਾ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਆਮਦਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁਰੀਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਔਸਤ ਆਮਦਨੀ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜ ਮਦਾਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦਾ ਉੱਪਰ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਾਤੀ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਖਰਚ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੀਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਚੇਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ ਲਿੱਖਵਾਇਆ ਹੈ। ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜ਼ਾਤੀ ਆਮਦਨੀ ਬਾਗ਼, ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰੀ ਉਸਦੇ ਖਰਚ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਰੀਦਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਜ਼ਾਤੀ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵੀ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਰੀਦ ਖ਼ੈਰਾਤ ਵੱਜੋਂ ਉੱਪਰ ਵਰਨਣ ਪੰਜੇ ਮਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਮਦਾਂ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਾਤੀ ਆਮਦਨੀ ਸਿਵਾਏ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਟੈਕਸ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇ ਗਵਾਹ ਬੇਸ਼ਕ ਮੋਹਤਬਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਪਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਬ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਹਨ । ਅਧਿਕਤਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੇ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੱਤ ਗਵਾਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਬ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਹ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਾਤੀ ਆਮਦਨੀ ਸਿਵਾਏ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਦਸਦੇ । ਮੈਂ ਮੌਕੇ ਉੱਪਰ ਵੀ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਪਰ ਬੇਸ਼ਕ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੀ ਜ਼ਾਤੀ ਆਮਦਨੀ ਬਹੁਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਬ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ । ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਚਰਚਾ ਵੇਖੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਦੇ ਸਕਿਆ । ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਕਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਦਰਸਾ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਖਾਨੇ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ । ਮਦਰਸਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਰੰਭਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀ ਇਮਾਰਤ ਕੱਚੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੁਰੀਦਾਂ ਲਈ ਵੀ ਘਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਪਰ ਮਹਿਮਾਨ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਮਹਿਮਾਨ ਵੇਖੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦਿਨ ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਮੁਰੀਦ ਕਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼੍ਹਦ ਸਨ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨ ਖਾਨੇ ਤੋਂ ਹੀ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ ।

ਇਸ ਆਜ਼ਜ਼ ਦੀ ਨਾਕਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦੀ ਜ਼ਾਤੀ ਆਮਦਨੀ ਕੇਵਲ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ ਅਤੇ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਟ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਆਮਦਨੀ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਬ ਦੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਖ਼ੈਰਾਤ ਦਾ ਪੈਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਉੱਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ । ਪਰ ਜੱਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਤੇ ਵੱਡੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨ'ਚੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਈਸ (ਧਨਾਡ) ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵੀ ਚੰਗੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਆਪ ਵੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਵਸ਼ ਹੀ ਗੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਇਕ ਮਾਲਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਯੋਗ ਹੈ । ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਬ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਬਾਗ਼ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਲਏ ਹਨ । ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇੰਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਗੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਲਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ । ਨਾਚੀਜ਼ ਨੇ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਤਹਿਕੀਕ ਕੀਤੀ ਉਹ ਮਿਸਲ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ । ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਮਨ ਰਿਪੋਰਟ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੈ ।

ਆਜ਼ਜ਼

ਤਾਜ਼ਦੀਨ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ

ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ

ਮਿਤੀ — 31 ਅਗਸਤ 1898 ਈ.

ਫਿਰ ਇਹ ਕਿ ਮੁਖ਼ਤਾਰ ਵਕੀਲ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ 3 ਸਤੰਬਰ 1898 ਈ. ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਸਹੀ ਹਾਕਮ

ਲੇਖ ਦਿਨਾਂਕ ਸਦਰ ਹਸਤਾਖ਼ਰ ਨਿਆਇਕਰਤਾ

ਇਮਾਮ ਮਹਦੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਨਕਲ ਹੁਕਮ ਬ ਸੀਗਾ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਟੈਕਸ ਇਜਲਾਸੀ ਟੀ ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ
ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ।

ਮਿਸਲ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਬਨਾਮ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਪੁੱਤਰ
ਗੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ, ਜਾਤ ਮੁਗਲ ਵਾਸੀ ਕਾਦੀਆਂ ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ
ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ।

ਅੱਜ ਇਹ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਪੇਸ਼ ਹੋਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸਾਹਬ ਸਮਾਅਤ ਹੋਈ
। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮਿਸਲ ਗ਼ੌਰ ਹੇਠ ਹੈ । ਸ਼ੇਖ ਅਲੀ ਅਹਮਦ ਵਕੀਲ ਅਤੇ
ਮੁਖਤਾਰ ਉਜ਼ਰਦਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ । ਉਹਨਾਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ।

ਸਹੀ ਹਾਕਮ

ਮਿਤੀ – 03/09/98

ਨਕਲ ਅਨੁਵਾਦ ਹੁਕਮ ਅਖੀਰ ਬ ਸੀਗਾ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਟੈਕਸ ਇਜਲਾਸੀ
ਮਿਸਟਰ ਟੀ ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ।

ਅਨੁਵਾਦ ਹੁਕਮ

ਇਹ ਨਵਾਂ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਦਾ ਦਾਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨੀ ਉਸਦੇ ਜ਼ਾਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉੱਪਰ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਇਸ ਫ਼ਿਰਕੇ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਉੱਪਰ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਦਨੀ ਵੀ ਜੋ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੇਰੇ ਦਫ਼ਾ 5 (ਬੇ) ਮੁਕਤ ਹੈ ਧਾਰਮਕ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਉੱਪਰ ਸੰਦੇਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲਭਦੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨੀ ਜੋ ਰੰਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਹ 5200 ਰੁਪਏ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ੇਰੇ ਦਫ਼ਾ (5) (ਉ) ਕੇਵਲ ਧਾਰਮਕ ਉਦੇਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਗਰੋਂ ਨਿਮਨ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦਾਖਲੇ ਦਫ਼ਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਲੇਖਣੀ ਮਿਤੀ 17/09/98 ਅਸਥਾਨ ਡਲਹੌਜ਼ੀ।

ਸਹੀ ਹਾਕਮ

ਇਸ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਅਖੀਰ ਹੁਕਮ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਨਕਲ ਅਨੁਵਾਦ ਸਹਿਤ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

In the court of F.T. Dixon Esquire Collector of the District of Gurdaspur .

Incom Tex objection case no.46 of 1898.

Mirza Ghulam Ahamed son of Mirza Ghulam Murtaza, caste Mughal, resident of mauzah Qadian Mughlan, tahsil Batala, Distt. Of Gurdaspur objector.

ORDER

This tax is newly imposed one and Mirza Ghulam Ahmad claim that all his income is applied not to his personal but to the expenses of sect he has founded. He admits that he has other property but he stated to the Tahsildar that even the proceeds of that which is classed as land and the proceeds of agriculture and is exempt under 5 (b) go to his religious expenses. I see no reason to doubt the bonafides of this man, whose sect is well known, and I exempt his income from subscriptions which he ststes as 5200/- Under sec 5 (c) as being solely employed in religious purposes.

Sd. T. Dixon

Collector

Dated 17-09-1998

ਅਨੁਵਾਦ

ਬ ਅਦਾਲਤ ਟੀ. ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ ਕਲੈਕਟਰ ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਮੁਕਦੱਮਾ ਨੰਬਰ 46 ਸਨ 98 ਬਾਬਤ ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ
ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਪੁਤੱਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ, ਜਾਤ ਮੁਗਲ,
ਵਾਸੀ ਕਾਦੀਆਂ ਮੁਗਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ,
ਉਜ਼ਰਦਾਰ ।

ਹੁਕਮ (ਆਦੇਸ਼)

ਇਹ ਟੈਕਸ ਹੁਣ ਹੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਅਤੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਆਦਨੀ ਮੇਰੀ ਜਮਾਤ ਲਈ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਜਾਤੀ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ । ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਬੂਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੀ ਹੋਰ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ । ਪਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸਾਹਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਵੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੋਂ ਹੈ ਜ਼ੇਰੇ ਦਫ਼ਾ 5 (ਬੇ) ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਧਾਰਮਕ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਨੇਕਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ । ਜਿਸਦੀ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੰਦਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਜਿਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਹ 5200 ਰੁਪਏ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਕੇਵਲ ਧਾਰਮਕ ਕਾਰਜਾਂ ਉੱਪਰ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜ਼ੇਰੇ ਦਫ਼ਾ 5 (ਈ) ਇੰਕਮ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

ਦਸਤਖਤ

ਟੀ. ਡਿਕਸਨ ਸਾਹਬ ਬਹਾਦਰ ਕਲਕਟਰ

ਮਿਤੀ 17 ਸਤੰਬਰ ਸਨ 98 ਈ.

ਨੋਟ : ਜਿਸ ਪੁਸਤਕ 'ਤੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਤੇ ਮੁਹਰ ਨ ਹੋਵੇ ਉਹ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਲੇਖਕ : ਮਿਰਜ਼ਾ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ

ਮਿਤੀ : 20 ਅਕਤੂਬਰ 1998 ਈ.